

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókiadóhivatal: Museum-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadó:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Takarodó.

Budapest, március 24.

(v.) Annak a szindarabnak, amely miatt a német trónörökös szobaáristomot kapott császári apjától, ez a neve: *Takarodó*. Aki látta a darabot, könnyen megérti mindkettőjüket: a kérielhetetlen szigorúságu katona-császárt is, a humanuslelkű trónörökösöt is. Mert az a darab veszedelmes aknamunka, amely aláfurja a fegyverzetes gögösen támaszkodó hadsereg lábait alatt az eddig szilárdnak vélt talajt. Olyan gondolat szolgál tengelyül a darabnak, amely — a szerint, hogy honnan nézik — egyike a legforradalmibb s egyszersmind a legtermészetesebb gondolatoknak is. Kifejezi pedig e gondolatot ez a nagyon egyszerű, alig bővített mondat: *A katona is ember*. Valóban, a katona is ember s mint ember egyszersmind polgár is; legyen tehát ember az érzelmeiben s polgár a gondolkodásában. Ne tekintse magát a társadalom fölött állónak s még kevésbé az emberi és állami morál rendje alól holmi előjog alapján kivételnek. Akinak a hadseregben arany a kardbottja, felebarátját szeresse s bajtársát tisztelje a legénységben, emez pedig — a katonai fegyelem józan korlátai közt — tiszteletteljesen bár, de úgy bánjon felebbvalójával, mint a jogegyenlőség közös alapján álló polgár a polgárral, az engedelmességnek tehát ne áldozza fel önértékét, se a fegyelemnek a szabad polgár méltóságát. Erről szól ama *Takarodó*. Könnyen érthető ugyebár, hogy a délceg katona-császár, akinek bölcsője a franciákon kivivő győzelem vértocsaiban ringott, halálosan gyűlöli a darabnak fegyelembontó, rendet megőrlő alapeszméjét, holott az ifju császári herceg, akinek bölcsője alatt a társadalom forradalmi átalakulásának, a jövőendő nagy revolúciójának földalati láikései renditették meg a talajt, nemcsak idegenséget nem érzett a darab irányzatával szemben, hanem

még vágyat is, egy pillantást vetni ama kárpit mögé, amelyet egy költő keze az új korszak fejlődése elől félrelebbentett?

Hát igenis, alkonyodik a militárizmusnak. A szurony vasa megemlékszik arról, hogy ugyanaból az ércből való, amelyből az ekevasak készültek. A vak engedelmisséget parancsoló s rabszolgákat nevelő hadsereg tagjaiban felülkerekedik az emberi érzés; a katona zubbnya mögött megdobb a polgári szív s világszerte hatalmas áradatban indul meg, még pedig *akból*, tehát onnan, ahová visszazoritani ilyen mozgalmakat többé nem lehet, egy szenvedélyes reform-vágy: a katonai szellem emberivé tételének, a polgárhadsereg megalkotásának izzó vágya. S nem csodálatos dolog-e, hogy e téren epp Németország halad elől, ugyanaz a Németország, amely harminc esztendő óta a legridegebb militárizmust tenyészíti s ahol a katonai szellem gögje egy acélos tetterejű és lángelmeű csaszárban találta sok tekintetben megnyerő és minden tekintetben imponáló védőjét? Hát nem csodálatos, hogy így alakult a dolog. Ezt a csodát is a német iskolamester mivelte. Ugyanaz, aki Königrätznél győzött. Ugyanaz, aki a sedani kohóban forrasztotta össze vasból és vérből a büszke német egységet. A német iskolamester tovább tanított Königrätz után is és Sedan után is. Tanította az új kor ígét, terjesztette a civilizációt, a tudással együtt emberi önértékét és polgári méltóságát is nevelt a milliók lelkébe. Ennek a német iskolamesternek a műve az, hogy a kaszárnyákba immár nem vonul be többé zsibadt agyvelővel, feltétlen hunyázkódásra való elszántasággal az embertömeg, hanem úgy vonul be oda, mint egy magasfoku művelődési folyamat eredménye, mint szabadon gondolkodó s magamagát érző sokaság, amely kötelességeit teljesíteni kész, ámde jogaiból sem enged hajszalnyit sem. A német irodalomban

s a német színpadon most bontják ki ezt a forradalmi zászlót, az új korszakméhez simuló új katonai szellem zászlaját. S a különböző német helyőrségekben egyre-másra kipattanó katonai botrányok hangosan hirdetik világgá az elkorhadt régi rendszer veszedelmét s azt, hogy a költők-áhitotta átalakulásnak csakugyan be kell immár következnie, mert a régi intézmények dülednek s ha az átépítés nem jó elég hamar, még gyorsabban állhat be a végzetes összeomlás.

Mindezeket pedig előjáró beszédül iktatjuk a bileki itélet elé. A *Takarodó* korszakában ez az itélet úgy fest, mint a középkornak egy ittefejtett maradéka, Tizerávienc emberéletért, amelyet lelketlen módon irtott ki a militárizmus durva önkénye, két ember mind-össze héthavi börtönt kap. Egy-egy emberletere kerek számban tizenegy börtönnap esik. Hát nem a legsötétebb középkor-e az ilyen itélet? A két eltelt — igaz — fene nagy ur katonáknál: egy ezredes és egy alezredes. Aranygalléros urak, méltóságos urak, szárnysegédes urak. És mégis elítélték őket, sőt börtönre is vetik. Hogy mennyi időre, azt bellekesnek hiszi és mondja a katonai feifogás. Hét hónap, vagy hét év, vagy husz év: tökéletesen egyre megy. A fődolog az marad, hogy még ilyen nagy urakra is rájár a szekérrudja, ha nem tudnak határt tartani a katonai szigor mértékében. Ezzel akarják kiszurni a zsémbeő, hangosan megdöbbenő civilvilág szemét. S elvárják emeltől, hogy e megtorlást elégtételül fogadja el s lelkéből kitörülje engesztelten a bileki nap keserű emlékeit.

Am nincs józaneszü ember az országban, akit ez az okoskodás megtévesztené. Ha egy szegény baka, a nap faradalmától elcsigázottan, elszenderül az őrségen, kétévi börtönt mérnek reá. Ha polgárember egy vasdarabot ejt le emeletes lakásának ablakából s attól halálosan sérül meg valamely véletlenül arra menő, gondatlanságból okozott em-

TÁRCA

Papok

■ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ■

Írta: Ady Endre.

Távolabb esett még abban az időben a mi falunk a világtól. Pirosabbak és vidámabbak voltak az emberek. A katolikus templomot sváb templomnak hívták s gögösen laktak fehér, nádfedeles, nagy, tornácos házaikban a kálvinista bocskoros nemesek. A faluban oláhok is éltek, de róluk csak úgy esett szó:

— Mikor az oláhok mukkanni mertek.

Régen esett ez a mukkanás. A forradalom idején. Amikor Pelley uram, a nemzetőr-kapitány föl akarta akasztatni a girólti oláh papot, ha igaz.

Az imádkozásban akkor sem tolt nagy kedvű az embereknek, de a templomokba sürűben jártak. A papokat akkor sem szerették, de mégis jobban hallgattak reájuk. Sok örömet akkor sem adott az élet, de legalább gyönyörűséggel beszélgettek az elmúlt időről őszi és téli estéken az emberek az én falumban. Oh, ezekben a kis falvakban nyílnak meg olykor a nagy titkok. Ezekben a kis falvakban beszél a csönd, él a némaság, rikit a kopárság s látbató, ragyogó harmat-estét szítál a sors...

Ősz volt akkor s két új pap érkezett az én falumba. Pap nélkül voltak már hónapok óta svábok és magyarok. A falu csöndesebb volt, mint valaha. A papokat várta mindenki.

A magyarok papja Debreczen tájáról jött, a svábok Esztergomból. Fialalok voltak a papok és tüzesek mindakotten. Es jöttek a vidám, fehér,

téli esték, de a multakra nem emlékezett többé senki. A kálvinista pap házassodott s a svábokhoz így beszélt az ő papjuk:

— Látják, mondtam én maguknak, hogy pogány valás az. Ime, most megázassodik a papjuk. Hát lehet-e Istennek jó szolgálja az, akiben istentelen vágyak élnek? Ezért mér az Ur annyit csapást az ő népére. Őrizkedjenek ezektől az eretnekektől.

A magyar pap is beszélt az ő hiveihez:

— A pápistáság az oka minden bajnak és a sok ledér életű reverendás.

Csata volt ez már. A kis fehér házakba alakatlan, titkos vendégek költöztek be. Az egyszerű lelkek megrömmeltek. A két pap a katedrónk ontotta a tüzet. Valóságos üszkösödő szagot hurcolt a levegő is. Es sokasodott az emberek ajkán a keserű sóhajtás és a szomorú átok.

Templomozások után kavargottak a fejekben a különös, izgató históriák. A katolikus atyafiak szörnyűkódva képzelték el, mint jelent volt meg Luthernek az őrdög, miként egy a pokol tűzében Kálvin s mint fog elkövetkezni a belpokosság minden eretnekre. A református hivek látták a kizökamarákat, a gályákat. A gögös kálvinista bocskoros nemesek csufiaságokat kiabáltak a svábok felé a pápáról, a fülbegyónásról és a szentek képeiről.

Valami titkos, nagy haldoklásnak a napjai voltak ezek. Az időnek, a rendelésnek egy kis idecsapása. Erzett, hogy egészen meghal a régi falu. Meghalnak a csöndes, derűs, régi történetek. Új, ismeretlen és nyugtalanító dolgok igérkeznek. A falu közelében vsut épült. Ingyen újásokat osztogattak hiveik között a pap k. Debreczen és Esztergom felől jöttek ez új-árok. A kis fehér házakban az iskolás fiuk olvasták hangosan az új-árokot esténként.

A két pap csak messziről látta még eddig egymást, de érezték folyton egymás nagy gyűlöletét. Közben egy-egy piros arn halvány lett s elmúlt egy-egy kacagás. Néposodtak a faluvegi temetők s küldte az új kis, eleven csapatokat a váltogató élet.

A sors szítálta a maga csodálatos harmat-estéjét. Egyszer közölről látta egymást a két pap. Megriadt mindakettő. A lejtők hóharmatos volt s a szemük is csodálatosm egyformán beszélt.

Aztán más is történt. Egyszer fáradtan, busan és szomorúan reszkettett meg az élet a hírtelenséggel alvóvágyú támadt a fiataloknak. A két pap kis koporsókat kísérgetett csaknem minden délutánon és egymás mellett volt a két temető.

Ahol az árok határt csinál a porladók két kis országá közt, azután tőn temetési véletlenül mindakét pap. A katolikus pap elmondta az utolsó áment, behintette megszentelt vízzel a legújabb kis sír s áttekintte a másik kis országba.

— Niv, hát új papjuk van a kálvinistáknak?

— Nem idevaló az, ítéltelendő uram — mondotta egy a gyászolók közül. — Valamelyik szomszéd faluban pap.

— Hát az idevalóval mi van?

— Az ő gyerekeit temetik. Mindakettőt.

A katolikus pap lehajtotta a fejét egy kis esít s gyorsan átépett az árkon. Odaállott a másik gyászoló csapat szélére.

A föld is mostoháskodott. Az emberek kevesebbet ettek s a keserűség is növekedett a lelkükben. A falu népe ritkult. Össze-összeállott egy-egy csapat reménytelen ember s nekiindult a messzeségnek. Magyar és sváb együtt, azaz magyar kálvinista és pápista, mert a sváb csak csufoló szó volt. Mentek, vánszorogtak fáradtan, busan, de élni akarva.

A két pap már akkor kereste is egymást.

berülés miatt két-három esztendőre kell a fogházban töltenie. Esztendőig tartó börtön egy álomért vagy egy véletlenül gyilkossá lett vadarabért! S a törvény e szigorú senki nem ütközik meg. Rendjén lévőnek tartja mindenki, hogy a katonai őrszem súlyosan bünhődjön kötelességmulasztásáért és hogy a polgáros életbiztosága még a véletlenek ellen is megóvassék. Dörgölte volna meg a szemét az őrszem; s ne játszott volna emeleti ablaknál vadarabbal az a polgár. Ha nem vigyáztak, úgy kell nekik. Így érez mindenki; és zuglódást az ilyen ítéletek nem keltenek. Am ha esztendőig tartó börtön jár olyan dolgokért, amiknél a vétkezések számdéka nyilvánvalóan hiányzik, hogyan sujthatni két embert mindössze hét hónappal tizenkilenc emberéletnek egy örületes önkény által való kiirtásáért?

Mert mi volt az elítélt törzstisztek büne? Az, hogy embertelenségig fokozták a katonai edzést, tropikus hőségben halálmarsot csináltak egy egész ezreddel, semmi óvintézkedést az elkerülhetetlen napzsúrosok ellen nem tettek, a nyári nap perzselő hévétől alétlan lerogyókat még kardlapjukkal is ütlegelték, az elhullottak halálhőrgését durva káromkodásaikkal tulkiabálták, — s mindezt miért? Legjobb esetben azért, hogy bravurt mutassanak fölfelé. Érdemre akartak szert tenni s az érdem révén dicséretre és jobb előmenetelre egy egész ezred emberanyagának örületes kockáztatásával. Ez — mondjuk — a legjobbként. Dőljön ki a menetszlopából egy sereg ember, a kidőlték közül pusztuljon el, ahány akar: fődolog a jó kondukt, ami gyorsabb előlépést biztosít. Ha az a két törzstiszttel negyvenfoknyi hőség mellett otthon hagyja csapatját, magamagát terheli meg a félmázsás cakkumpakkal, példát adandó az önfeláldozó katonai szíveságra, maga indul utnak, ez férfias, katonai eljárás lett volna. Mert ebben az esetben a raját veszélyekre biztosítottak volna maguknak elismerést és előlépést. De ők nem ezt tették. Magukat ellátták hűsítővel s lőhátot sajtálgattak, pihenőt tartva, valahányszor pihenni kívántak; ellenben a halálmarsot a gondjaik a bizott emberekkel végeztették. Perfidia ez a gyávaság, attól egészen eltekintve, hogy hőhírű kegyetlenség is. S ennyi halálos bűnért, ennyi lelketlen bestialitásért mindössze kéthavi börtön az egyiknek s öthavi a másiknak! Hol itt az osztó igazság?

A büntetés elméletére nézve a tudomány két táborra oszlik. Az egyik az elrettentést, a

másik a javítást tartja a büntetés céljának. Ez a képtelenül enyhe büntetés se nem rettent, se nem javít. S ha példa az, amit a bileki ítélet statuál, s a lehető legrosszabb példa. Mert az egyetlen tanulság, amely belőle kiárad, az, hogy tizenkilenc legénységbeli embernek oly kevés értékű az élete, hogy két tisztnek összesen héthavi börtönbüntetés ismét helyrebillentheti az erkölcsi világrend egyensúlyát. Ha egy közhszár leszurna tizenkilenc kincstári lovat, még ha részeg állapotban tette volna is, sokévi börtönbüntetés kapna kincstári értékek vétke elpusztításáért. Hát az embervér nem drágább kincstári érték a lónál? Azt nem kell kimélni? Azt lehet elpocskolni? Azt szabad szívtelen kedvtelésből vagy szertelen ambícióból a legborzasztóbb halál örvényébe dobni?

Azt a *Takarodót* nálunk még nem futták meg. Pedig a magyar iskolamester is tanít. S a közös hadsereg kabátosozója mögött is emberszív dobog, modern emberszív, amelyben, talán homályosabban, mint egyebütt, de kezd már derengeni az emberi méltóság s a polgári önérték. Az a bileki ítélet a huszadik századot semmibe veszi. Lehurrogja a civilizációt s dőlőfős kardcsörtetéssel fitymálja az új korszakot. Nálunk a kaszárnya még nem kezd átalakulni a fegyelem elviselhető mértékével megterhelt polgárok tanyájává, akikből magasabb ideálok nevében követelnek önfeláldozásig menő kötelességtudást, de akiknek ugyanezen magasabb ideálok nevében tiszteletben tartják s emberséges bánásmóddal honorálják az emberi és polgári jogait. Nálunk a kaszárnya még mindig szellemi börtön, ahol aranyujtásos porkolábok a legnyersebb kegyetlenséggel őrzik és fenytik rabjaikat. Ama bileki ítélet pedig újra csak azt bizonyítja, amit amugy is tudunk, hogy a rabbal szemben mindig a porkolábnak marad igazsága.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 24.

A mai ülés szenzációja mindjárt a megnyitás után kipattant a *Lukács* László jóvoltából, aki rengeteg könyvet szorongatva kezében, csöndes hangján bejelentette a Háznak, hogy ez a nagy könyv semmi más, mint a rég várt *beruházási törvényjavaslat*. Még csak azt tette hozzá, hogy kéri a pénzügyi bizottsághoz való utasítását előkészítés végett, s leült. A jobboldalon éljenetek s csak báró *Kaas* Ivornak volt egy kis indítványa

gények, nem tudnak már úgy szükkölni, mint eddig. Azt mondják, fel kell itt forgatni mindent s jobban kell megcsinálni. Azt mondják, új világ kell...

— Uj világ? — *Teljesen igaznak van. Azt hogy...*

Mind a ketten megijednek egy kicsit s hallgatva mennek, megdőlnek tovább.

— Mással sem volna másképpen? — szólal meg az egyik újra.

— Mással sem? Lehet, hogy máshol sem. Bizonyosan máshol sem. De azért nem könnyű ebbe beletörődni...

... Az ősi holdfénynél meglátják a temetőt s megdőlve, egyszerre fordulnak vissza.

— Büchner, ugy-e Büchner? — szól egy darab idő múlva a magyar pap.

— Az. Büchner.

— És a másik, akiről a multkor beszéltünk? — Renan.

Elmélkedve mennek a szomorú, árva, holdfényes kis utcákon.

— Ők is emberek voltak — sóhajtja egyszerre az egyik. — Ők is tévedhettek...

Hát örökre tévedünk s aztán üresen és fáradtan pusztulunk el? — fadakt ki a másik.

Egy kis kód kezdett szállni. A rongyos házakban kialudtak már a mécesek. A sápadt arcú, szükkölködő, zavart lelkű emberek fölvaltatták az átkot egy kis fohászoddással, mikor vakaikra dőltek. A két pap még mindig ott bolyongott az utcákon. Ők ketten, a harcot csinálók, az erősek nem tudnak aludni. Egymást biztatgatják. A mi szegény, koldus, kis falunk felett pedig gomolyog ezer helyről szállva a kód, beszél a csönd, és a némaság, s ragyogó, finom, érezhetetlen harmatosít szítal a sors...

a dologhoz. Az, hogy adják ki a javaslatot a közgazdasági bizottságnak is. A Ház nem teljesítette a báró indítványát, hanem meghallgatta sebtiben *Barta* Ferencet, aki azon panaszkodott, hogy hosszú idővel ezelőtt interpellált egy biharmegyei községi jegyző visszaélései miatt, de nem kapott választ. *Tisza* István megnyugtatta a panaszkodót, az elnök pedig sietett megkérdezni a Házat, hogy elfogadja-e harmadik olvasásban is a tavalyi költségvetést.

Hát természetesen, hogy hamarosan ástetek ezen is, szavaztak és elfogadták a régi költségvetést s a horvát provizorium tárgyalását kezdték meg olyan gyorsasággal, mintha valamennyinek csak egy gondolata volna: hazamenni mielőbb. *Budáth* Ferenc hát hiába pattogott a kormány ellen, hiába szidta horvát képviselőtársait, akik ma nincsenek jelen, holott csak egy nyüzsgöttek, mikor a házszabályok eltiprásáról volt szó, — mindez hiábavaló volt. Buzáth auditóriumá kisénny és álmós maradt s nem vidult föl még akkor sem, mikor *Baththyány* Tivadar a magyar-horvát viszony megromlásának okait keresgélve, arra a konkluzióra jutott, hogy azért nem szeretnek minket Zágrábban, mert nem ismerjük viszonyainkat s még a magyar kormányt is annyit tud róluk, amennyit a magyarra fordított horvát aktákból megismer. Ezen hát másként, mint a közvetlen érintkezés megteremtésével segíteni nem lehet. *Szederkényi* Nándor és *Babó* Mihály is pattogott még a horvátok ellen, a kormány ellen, a javaslat ellen s aztán kimondták, amit amugy is tudott mindenki, hogy nem fogadják el a javaslatot. Az elnöknek mindegy volt ez is. A vitában nem akart már senki részt venni, bezárta hát hamarosan s *Tisza* István szólította, hogy mondja el a záróbeszédét. A miniszterelnök aztán korholta Buzáthot és *Szederkényit*, amiért kemény hangon beszélt a horvát képviselőkről, akikről pedig merő tapintatlanság, hogy a vitában nem vesznek részt, s akiket inkább becézni kellene azért, hogy a kiegyezést védelmezzék, nemhogy kikezdeni. *Tisza* aztán a hárommillió előleget védte s kérte a javaslat elfogadását.

Tiszának csak kérni kell a legott megadatik. Még is adták ezt a javaslatot is, a részleteket is s egyárp perc alatt letárgyalták a *szociális kanciók* megszűntetéséről szóló javaslatot *Hegeles* Loránt előadására alapján. Az ülés végén a nagyszámú mentelmi ügyek tárgyalását is megkezdték volna s a *Lengyel* Zoltán ügyét, aki tavaly bottal vert el egy rendőrt, el is referálták. *Rákó* Endrónak támadt az a gondolata, hogy a Ház nem határozatképes s hogy meg kell számláltatni. Megszámlálták hát s az elnök boldogan jelentette, hogy százegy képviselő van jelen. Hanem ez az ötöm sem tartott sokáig, mert az ellenzéken azt kiabálták, hogy valami hiba van a számlálásban, ami igaz is volt. *Szécs* Pál rosszul adta össze a számokat. Kevesen voltak hát s föl kellett függeszteni az ülést. *Kelemen* Ignác megmondta, hogy az ember, amennyi a szavazáshoz kellett volna, és az elnök, félbehagyva a *Lengyel* Zoltán ügyét, megállapította a szombati nap napirendjét és bezárta az ülést.

A képviselőház ülése március 24-én.

— Kezdeté délelőtti 10^{1/2} órakor, —

Hnök: Ferenc Dező.

Hnök: Megnyitja az ülést és előterjeszti a feliratokat és kérényeket.

Lukács László pénzügyminiszter benyújt egy törvényjavaslatot s m. kv. *Államcsanak költségvetésének költségvetéséről* és az e résében már benyújtott törvényjavaslatot visszavonja. Kéri, hogy az előterjesztett törvényjavaslatot utasítsák a pénzügyi bizottsághoz.

Báró Kaas Ivor helyesnek tartaná, ha a benyújtott javaslatot a közgazdasági bizottság is tárgyalná előzetesen.

Lukács László pénzügyminiszter megjegyzi, hogy az ilyen természetű beruházási törvényjavaslatokat csak a pénzügyi bizottsághoz szokták utasítani. (Helyeslés.)

Barta Ferenc a napirend előtti szavát teszi, hogy tavaly novemberben interpellációt intézett a belügyminiszterhez a vaskohi főszolgabíróshoz tartozó lunkai körjegyző visszaélései miatt, de azóta sem kapott választ.

Gróf Tisza István miniszterelnök azt válaszolja, hogy a vizsgálat már folyik s csak a mult héten is sürgős rendelet intézett Bihar megye alispánjához az ügy megvizsgálása tárgyában. (Általános helyeslés.)

Elnök: Felolvastja az 1903. évi költségvetési törvényjavaslatot, amelyet a Ház harmadik olvasásban is megvizsgál.

Árvaság és szomorúság szállongott az utcákon. A kálmáni papnak meghalt a felesége is. A katolikus papot megintette a püspöke, hogy a nyája megfogya. Mintha mindig ősz lett volna, de mégis, óh, írásmilyen ősz, mint amikor ők barna furtokkal, tiszten és harciasan ideértek. A falu is más. De minden más. A két pap busan nézegetett egymás szemébe. Olyan különös az, hogy egészen egyformák lesznek lassanként a szemek ott, ahol egyformán mutogatja magát mindenkinek az élet. És olyan különös az, hogy fiatal odadunk mincint az életnek s nem kapunk vissza semmit.

A két pap már együtt járja az ősi, szikkadt utcákat estelenként. A magyar templom előtt megáll a két pap.

— Milyen roskadt ez is! A zsindeylen beszik az eső. Még kellene csináltatni: de nincs rá pénz. Különbben is miért? Alig jár bele néhány ember.

— Alig — mondja halkan a másik pap. — Az enyémbe sem. Akik itt maradtak, azok sem kívánják a templomot. Nem kell templom az embereknek.

— Nem kell...

... És nincs zuglódó szó. A két pap bakat tovább.

A fehér házak már nem fehérek. Mohosak, ócskák és rongyosak a házfedelek. Egyik-másik házban mécesvilág sincs. Ezekben nem lakik senki.

— Pusztul itt mincén — sóhajtja a egyik pap.

— Pusztul — sóhajtja utána a másik.

— Pedig ez nem volt rossz erkölcsi nép. Egy kicsit büszke, egy kicsit kényelmes csupán. Hogy jött ez a nagy pusztulás?

— Talán az egész világ pusztulóban van. Az én hiveimmel nem is lehet beszélni már. Sze-

Következik a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Busatí Ferenc: A magyar állam tekintélyen osziba esett azzal, hogy 1899. óta nem sikerült véglegesen megkötni a horvát pénzügyi egyezményt. Vissza kell utasítani a horvát tülzök követeléseit, amelyek ellenkeznek az 1868. XXX. törvényekkel. Aggodalmasnak tartja a provizoriumokat a már előre látja, hogy a végleges törvényben állandósítani fogják az ajándékozott milliókat, amelyekből egy fillér sem térül meg. Nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert az az első lépés Horvátország pénzügyi különválásához. Nagyon furcsának találja, hogy az egyes-mény tárgyalásakor a horvát országgyűlés tagjai közül egyetlenegy sem jelent meg. (Ugy van! a baloldalon.)

Gróf Bathányi Tivadar kívánatosnak tartja, hogy ez legyen az utolsó provizorium s ezt már kövesse a végleges egyezmény. Nem helyes a horvát tülzök ígataisaiból megietni és elietlni Horvátországot. A gravemenek csak véli éreimnek, azokat a magyar államnak erőlyesen vissza kell utasítania. Ugyanabban az arányban kell fejlesztés Horvátország kulturáját, közgazdaságát, mint az anyaországét. Véget kell vetni annak a hitnek, hogy a horvátok csak akkor látják maguk előtt a magyar államot, ha szemükbe ötik a finánc.

Barta Odön: Hát mikor a magyarok ablakait beverik!

Egy Béla: A oimerünköt leszedik!
Gróf Bathányi Tivadar: Nagy hibát követ el az a kormány, amely csak az aktából vesz tudomást a horvát viszonyokról. A törvényjavaslat prejudikál a végleges kiegyezésnek s azért nem szavaz a megast. (Helyeslés a baloldalon.)

Szederkényi Nándor: a magyar kormányokat terheli a felelősség azért ha Horvátországban letépik a magyar zászlót, mert a magyar kormányzat nem nézi egyébbnek Horvátországot, mint egy 40 képviselőt litéráló országnak. Ehhez csak 170 szavazatot kell szerezni és kez a többség a magyar képviselőházban. Javítani kell a vis-ony Horvátország és az anyaország között, mert a mi javunk az ó javuk is. A horvát tülzök bécsi betolyás alatt állanak; ennek kell véget vetni. Nem szavazza meg a provizoriumot.

Babó Mihály azt fejegette, hogy a magyar községek a közigazgatási költségek tekintetében hátrányosabb helyzetben vannak, mint a horvát községek. A horvát kiegyezésre Magyarország még mindig ráfizetett. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot, hanem Barta Odön ellenindítványához csatlakozik. Előlk bezárja a vitát.

Gróf Tisza István miniszterelőlk csak éppen értetni fogja a felvetett kérdéseket, nehogy a regnkoláris bizottságok tárgyalásának elébevigyon. Az dakimése, hogy Horvátországban bécsi betolyás uralkodik; a magyar kormány felelős ott mindenért ne keressek hát egyéb, nem létező betolyásokat Horvátországban. (Élénk helyeslés jobboldól. Zaj a baloldalon.) Szerinte tapintatosságnak a jele, ha a horvát képviselőlk tartózkodnak etől a vitától. Konstátál, hogy az eddigi kiegyezés hatása alatt Horvátország kösjövedelmében apadás állott be mert az új adótervek érteimében olyan jövedelmek, amelyek addig Horvát-Szavonorságotk területén szedettek be, most Magyarországon szednek. Ez okozta, hogy a horvát beligazgatás rendelkezésére szolgáló összegekben jelentékeny csökkenés mutatkozik. Volna egy mód arra, hogy Horvátország maga viselje terheit, és a pénzügyi különválás, de ezt senksem kívánhatja. A végleges pénzügyi egyezmény megkötésekor olyan kulcsot fog keresni a kormány, amely az objektív igazságnak megfelel s abba a helyzetbe juttatja Horvát-Szavonorságot, hogy pénzügyi egyensúlyának megrendítése nélkül fedezhesse szükségleteit. A magyar állam kötelességét teljesíti, mikor az elodáshatáran szükségletek fedezésére szolgáló összeget felkötöztetésre bocsátja Horvátországnak, s a nélkül, hogy előleget akarna juttatni vagy pláne ajándékokat s a nélkül, hogy prejudikálna a végleges egyezmény megkötésének. (Helyeslés jobboldól.)

A horvát közhangulat ellen emelt vádak, sajnos, nagyrészt jogosultnak, ezen nem lehet osodálkozni, mert évtizedeken át aknamunka tolyt olt a tostervényogyelítés ellen.

Neszi Pál: A bécsi kés! (Zaj a jobboldalon.)
Gróf Tisza István miniszterelőlk: A kiegyezés egy időre javított a helyzeten, de aztán visszaesés jelentkezett.

Szederkényi Nándor: Kormányzási visszaélés! (Nagy zaj jobboldól.)

Gróf Tisza István miniszterelőlk: Tagadhatatlan, hogy most Horvátországban erős irányzat van, amely kereri Magyarországgal a beosüetes megértést és az igazságos kiegyezést. E javaslat a szó legigazabb érteimében nemzeti politikát szolgál. (Élénk helyeslés jobboldól.)

Előlk: Szavazást rendel el. A többség megszavazza általánosságban a törvényjavaslatot. Következik a részletes tárgyalás.

Barta Odön kifogásolja, hogy a miniszterelőlk a legutolsó horvát savargások okait és következményeit nem kutatta. A horvát képviselőket a magyar parlamentben a pártokotélek akadályozta abban, hogy a horvát savargók leosendítésére it felemeljük aszavukat, odahaza pedig olyan nagy a terrorizmus, hogy azzal szembeállani sem mernek. Magyarországon megvan minden áldozatkészség a horvátok irányában, de ez nem terjedhet odáig, hogy a jogosultnak köveleéseket is teljesítsük, van más mód arra, hogy Hor-

vátország fedezhesse szükségleteit, nem kell ahhoz a pénzügyi különválás. Magyarországi vármegyék akárhányszor kontrahálnak a vármegyé szükségleteire kölösönt. Tegye ugyanezt Horvátország és ne elégtettesse ki a magyar államháztartás rovására magán szükségleteit. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Fenntartja ellenindítványát.

Gróf Tisza István miniszterelőlk ismétli, hogy a magyar állam nemzeti politikát követ, amikor megadja az eszközöket Horvátországnak, hogy szükségleteit fedezhesse. Nem fogadja el az ellenindítványt.

Előlk: Szavazásra teszi fel a kérdést: A többség megszavazza az első szakaszt, a második szakaszt pedig Barta Odön megjegyzései után a pénzügyminiszter módosításával fogadja el. A törvényjavaslat harmadik olvasása szombaton lesz.

Következik a szolgálati biztosítékok megszüntetéséről rendelkező törvényjavaslat.

(Az államtisztviselőlk kauciója.)

Megedés Lóránt előadó ismerteti a törvényjavaslat rendelkezéseit. Az állam adóhivatalnokaitól és postastisztviselőitől 6/10 millió koronát szedték be kaucióképpen s ezt nagy költséggel kezelték éveken át, holott a biztosítéknak manapság már semmi érteim; az óvadék szükségtelen, de az illető tisztviselőkre néve káros is, mert nékütlőzniök kell ezt az összeget s így adóssággokba jutnak. A törvényjavaslatnak van egy rendelkezése, amelynl humánusabb rég volt: a 6/10 millió koronányi óvadék értékpapirokban lévően elhelyezve, az állam ezen a révén 1,900,000 koronát nyert. Ezt az összeget a kormány a vagyonatlan állami tisztviselőlk özvegyeinek és árvaiknak alapja javára kívánja fordítani. (Általános helyeslés.)

Neszi Pál örömmel üdvözi a törvényjavaslatot, de érdemét a függetlenségi párt számára vindkálja, mert a pénzügyi bizottság függetlenségi tagjai penditették meg az eszmét. Ez a kauciókötéleteiseg uszorásmódra terhelte a tisztviselőket, mert az óvadékok egy berlini társaság tette le s így külföldre vándorolt ki a magyar tisztviselőlk keserves keres-ménye. Arra kéri a pénzügyminiszter, hogy mentől hamarabb fizettesse vissza a biztosítékokat jölehet a javaslat erre öt évi időt ad a kormánynak. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Előlk: A vitát bezárja.
Lukács László pénzügyminiszter reflektál a felhozott megjegyzésekre s kitértebe helyezi, hogy a biztosítékok gyors visszafizetésére gondja lesz.

Előlk: Szavazásra teszi fel a kérdést. A többség részleteiben is megszavazza a törvényjavaslatot.

(Mentelmi ügyek.)

Maróthy László előadó referálja Lengyel Zoltán mentelmi esetét, aki egy tüntetésen egy rendőrt botjával bánaltalmazott. Kéri immunitási jogának feljűggesztését.

Neszi Pál politikai zaklatást lát ebben az esetben s azért ellenzi a mentelmi jog feljűggesztését.

Várady Károly: A rendőrség a kossuth-gyász-ünnepen rendszeresen csinál botránkokat; így történt tavaly is. Lengyel Zoltán jogos felháborodásban kelt ki a rendőrség ellen.

Bakonyi Samu emlékezteti a Házat, hogy a tavaly, március 20-án történt rendőri brutalitások miatt a szemtanú képviselőlk panaszaitak előterjesztették, de mind máig határozatot nem hozott a rendőrség. Ez is jellemzi az államrendőrséget. Nem fogadja el a bizottság javaslatát.

Előlk: Szavazást rendel el. (Zajos felkiáltások a ba- és szélsőba oldalon: Nem lehet! Nem vagyunk szazán!) Megóvostatja a jelenlevőket, aztán kihirdeti, hogy 101 képviselő van a teremben. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Nincsenek annyian! Rosszul olvasták!) A jegyzők megszámlálták a jelenlevőket és azt találták, hogy 101 képviselő van együtt. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Csak 96-an vagyunk. Rosszul árták össze!) Tényleg hibásan számlálták össze a jegyzők a jelenlevőket. Konstátálja hogy 97-en vannak a teremben, tehát az ütést 10 percre feljűggeszti.

(Szünet után.)

Előlk: Újból megnyitja az ülést s minthogy későre jár az idő, megállapítja a napirendet. (Felkiáltások jobbról: Szavazunk! balfelel: Nem lehet szavazni! Nem vagyunk szazán!)

A szombaton délelőt 10 órakor tartandó ülés napirendjén lesznek: a horvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról és az állami kauciókról szóló törvényjavaslatok harmadik olvasása, a mentelmi bizottság jelentése s a gazdasági bizottság jelentése *Konkoly-Thege* Sándor tiszteletdíja ügyében. Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD

A miniszterelőlk husvéti vakációjára. A képviselőház husvétit szünetelt gróf Tisza István miniszterelőlk arra használja föl, hogy két hétre családijával együtt Gesztre költözik. Szombaton este utasik el a magával vinni tükárját is.

Vas megye új főispánja. *Biszig Edeé,* Vasvármegye főispánját, mint értesülünk, legközelebb saját kérelmére felmentik állásától. Helyét *Ernst* József

szegja elfoglalni. Az erről szóló királyi kérésről a hivatalos lap egyik, legközelebbi számában fog megjelenni.

Gróf Tisza István a békérl. A diógyőri vas- és acélgyár-telep ház- és telektulajdonosainak buszonnyolcötötagu küldöttsége tisztelettel ma a képviselőházban gróf Tisza István miniszterelőlknel. A küldöttség *Dókus* Ernő vezette. Dr. *Közegei* Armand miskolci ügyvéd adta elő a küldöttség méltányolást érdemlő kérelmét, hogy a diógyőri vas- és acélgyár-telepet és a szomszédos területészeket válasszák el *Diógyő*r anyaközégtől és önálló nagyüzéggé alakítsák át. A küldöttség szónoka egyuttal üdvözölte a miniszterelőlköt a parlamenti rend helyreállítása alkalmából. Gróf Tisza István megköszönte a szives üdvözletet. Örömmel látja, — ugymond — hogy a magyar szivekből még nem halt ki a köösérületnek az a löka és az alkotmányos intézményeknek az a szeretete, amely a szellemi és anyagi haladásnak elemi föltétele. Ó csak kötelességét teljesítette a parlamenti rend helyreállításával, de jól esik az elismerő szavakat hallania.

A katonai oktatás reformja. A képviselőház véderő-bizottsága ma tárgyalta a tisztképző-intézetekbe magyar ifjak részére létesített 1078 új a spítványi helyről szóló javaslatot.

Mánnich előadó ismerteti a javaslatot, mely egy régi nemzeti óhaját valóisít meg.

Tóth János: A javaslatban nincs biztosítva a magyar nyelvű tanítás a tervezett tantervben s ezért a javaslatot nem fogadja el.

Bakonyi Samu: Szintén rossznak tartja a tannert, mely a nemzeti irányzatnak nem felel meg. Ki kellene mondani, hogy az ezen alapkványi helyeken fe nevelt ifjak csakis magyar csapatokhoz lesznek beosathatók. Kérdést intéz, mi van a véderő-törvény végleges reviziójával?

Egy Béla: Szintén nem fogadja el a javaslatot; kizárólag magyar tannyelvű tisztképzést kíván és sürgeti egy magyar lovasisták iskola felállítását.

Jospovich Géza felszólalása után *Náry* Sándor miniszter vette védelmébe a javaslatot, melyet a mult-hoz képest fényes haladásnak mond. Az oktatás kizárólagos németes akadályozta eddig a nemzeti fejlődést; ez most megszűnik. Az alapítványi helyekre a magyar honvédelmi miniszter kizárólagos betolyása biztosítva van. A tantervetek hivatalosan is be fogja terjeszteni. Az új véderőtörvény elkészítése még hosszabb időig fog tartani. A vezérónal a kétléves katonai szolgálatt a tüzérségi reform és az eddiginél sokkal humánusabb szellem. A zászló- és oimerkérdést a kormány becsületes szándékkal fogja megoldani, de időt kér e célra.

Ezután a bizottság a javaslatot részleteiben is változatlanul elfogadja.

A beruházási javaslat.

Budapest, március 24.

A képviselőház ma délelőtli ülésén *Lukács* László pénzügyminiszter beteriesztette az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot, amelyben vasutakra, közutak fejlesztésére, vizszabályozásra és különféle építkezésekre 320,418,000 koronát kér a kormány.

A leszerelés tehát már meghozta első gyümölcsét. Meghozta pedig minden várakozást felülmúló mértékben. Mikor a mostani kormány visszavonta székfoglalásakor a Széll-kormánytól benyújtott javaslatot, széles körökben a Tiszának impudált kiesinyes takarékoskodás művének tartották ezt a lépést. Most kiderült, hogy ez a gyanu alaptalan volt. Az új javaslat 64 1/2 millió koronával többet vesz kitértebe a pangó ipar és tespedő kereskedelem alimantalására, mint a visszavont javaslat, s e mellett az összeg fölösletess körül sokkal inkább számot vet az ily beruházásokhoz méltán fűzhető produktívitas követelményeivel, valamint ama felszólalásokkal is, amelyek a régi javaslat közzötétele után az iparokörökből fölhangzóttak. A még nélkülözhető vagy más forrásokból fedezhető kiadásokat mellözi a javaslat, amennyiben sem a belügy, sem az igazságügyi minisztérium nem kap díszes palotákat, a bródi, csabai, nagyváradi és ságrábi állomások nem bővítettek ki, két vidéki elme-gyógyintézet nem fog megnagyobbítani; ellenben felemelte a javaslat 26 millióval a szélely vasutakra előirányzott összegetek, tovább veszi a baja-bátaszéki hid építésén kívül a gombos-ördöki vasuti hidat; új téséként szerepel az iparfejlesztési előlakra szolgáló 15 1/2 millió, a Vág és Száva folyók hajózhatóvá tételére előirányzott összeg. Fiume miszériáinak orvoslására fog szolgálni a

PFANHAUSER-féle

Perfect-separatorok.
Perfect fejgazdasági
Berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám

flumei kikötő kibővítésére, egy uszódokk beszerzésére és az ogulin-bihácsi vasút kiépítésére szánt 16 $\frac{1}{2}$ millió korona.

Azért még ez a javaslat sem fogja az összes jogosult igényeket kielégíteni. A pályaudvarok kihelyezésének, az ó-buda-hungária-uti hidnak a hiánya bántó dolog olyankor, amikor az államkincstár végrehaladása megnyitja a bőség szarut és ráerásztja az ország különböző vidékeire. A főváros, amelyet a hosszú pangás sokkal nagyobb mérvben viselt meg, mint a vidéket, a beruházási programban fájdalmasan fogja nélkülözni régi, elismert szükségességi igényeinek teljesítését.

Mindamelletl őszinte örömmel üdvözljük az új javaslatot, amely a vállalkozás s a munka elnyeréért vétközésébe frissen pezdülő, új vért fog hozni s magában véve is pozitív bizonyíték annak, hogy a Tisza-kormányának van kellő érzéke az ország szükségletei iránt és záloga annak is, hogy a jövőben sem fog elzárkózni oly beruházásoktól, amelyek keresztülvitelének a terve már teljesen megerősödött. Amikor Ausztria csatornas-vasúti hálózatát, kikötőjét s fővárosát egy milliárdra menő befektetéssel fejleszté, akkor hazánk nem érheti be ezzel a 320 millióval, amely inségmunkára elég, de egy elmaradt ország regenerálására szerfölött kevés.

A nagyfontosságú javaslatot a következőkben ismertetjük:

(Vasutak.)

A javaslat első része a magyar királyi államvasutak hálózatának kibővítésére és más vasúti beruházásokra szükséges költségekről szól s főleg alkalmasítást kér a következő vasúti vonalak kiépítésére: Ungmehyben a Nagy-Ferenc és Uszok közti vonalra, a Szászváros-Déda-Gyergyószentmiklós-Madefalvai összekötő szakály vasúti vonalra és érsekújvár-komáromi vonalra s ugyanott építendő Duna-hidra, a buda-bátaszéki vonalra és duna-hidra és a gombos-erdői vasúti hidra. A nagybereznai és a szakály vasút második osztálya, az érsekújvár-komáromi, buda-bátaszéki és gombos-erdői vonak valamint a Duna-hidák eosztályai építkezések lesznek.

Főtitka azt ismertet még a kormány arra, hogy az ungvölgyi vasutat és a marosvásárhely-szászrényi vasutat másodrangú fővasúttá alakítsa s az Ogulinból-Bihácsiig vezető vasutat kiépítse. Az itt felsorolt építkezések költsége 153,040,000 koronát kíván igénybe venni a kormány s ez az összeg a következőképpen oszlik meg: A nagybereznai vasútra, a csap-ungvári és nyiregyháza-csapi vonal átadására kell: 25,300,000 korona. A szászváros-déda-madefalvai vonal kiépítése, a marosvásárhely-szászrényi és kocsárd-marosvásárhelyi viomális átadására kell: 32,840,000 korona. Az érsekújvár-komáromi vasútra és a Duna-hidra: 13,400,000 korona. A buda-bátaszéki vasút és a Dunahíd: 8,000,000, a gombos-erdői vasúthidra és vonal: 7,000,000, gaántaszőlési vonalon új sínpar elhelyezése 1,800,000, a flumei kikötő vasúti felszerelése 5,200,000 koronát igényel. Egyes állomások felszereléséhez: 5,000,000, új alsóvasúti eszközök beszerzéséhez: 7,000,000 régi, de be nem fejezett munkálatok utárlételeéhez 21,300,000 s az ogulin tervekhez 10,000,000 koronára van szükség. Mindezekon kívül 153,040,000 korona kell az ungvári viomális megváltásához és 2,440,000 korona az átálaki áshoz. A marosvásárhelyi viomális megváltásához 1,460,000 korona szerepel a javaslatban.

(Közutak.)

A javaslat második része a törvényhatósági közutak hálózatának kiépítéséről szól s e célra 43,000,000 koronát kíván a törvényhatóságok rendelkezésére bocsátani. Ebből az összegből csak azok a törvényhatóságok nyerhetnek támogatást, amelyek már kivették a tiszszázelek utadót s zárszámadásaikkal igazolják, hogy megsemm tudnak az utalag törlesztésére szükséges tőke- és kamatszükségleteket lefedni.

(Egyes tárcaik beruházásai.)

A harmadik rész különféle beruházásokkal foglalkozik, amelyeket a kormány az egyes tárcaik keretében kíván megtenni.

A belügyi tárca keretében: Egy kolonialis rendszerű a ami elmelegyvitelére két millió koronát, a pozsonyi állami kórházra háromszáz ezer koronát, a szegényorsú tüdőbetegk szanatórium egyesülete részére a foghízi és to onchazi alapból adott kamatmentes kölcsönnek és a parjavára való megújítására ötszáz ezer és a székesfehérvári állami rendőrség főkapitányházának elhelyezésére szolgáló épület megszerzésére, az ezzel kapcsolatos átálakítás és tartózási munkálatokra és felszerelésekre egy millió háromszáz ezer koronát fordít.

A pénzügyi tárca körében építkezésekre a dohánypáradéknél 6,820,000 korona, lémányvárszánti beruházásokra 2,106,000 korona, az állami vasgyárak berendezésének tökéletesítésére és kiegészítésére 14 millió korona.

A kereskedelemügyi tárca körében: hidak építésére és átépítésére állami közutakon 7,600,000 a flumei kikötő bővítésére és egy új uszódokk berendezésére 6,750,000, az ipari alap gyarapítására 15,760,000 korona.

A földművelésügyi tárca körében: a Temes-Bégyavölgy armentesítési munkálatahoz az államkincstár által fedezendő hozzájárulásra és a Béga-csatornának Nagybeoskerektől Temesvárig hajózhatóvá tételére összesen 8,620,000 korona; nemely város árvédelmi és partbiztosítási munkálatokra, valamint egyes tartulati segélyezésére 4,060,000 korona; állami kezelés alatt nem adó folyók szabályozására, va-

lamint vízmosások megkötésére 1,000,000 korona, téli kikötők és rakodpartok építésére 1,200,000 korona, a soroksári Dunagáz rendezésére és hajózási tételére 5,000,000 korona, a Drávanak Barcstól Gyékényesig való szabályozására 10,000,000 korona, a Szávának a torkolatától Caprakig való szabályozására 1,000,000 korona, a Vág folyó szabályozására 300,000 korona, a szarvasmarhatenyésztési alap gyarapítására 3,600,000 korona, erdei vasutak építésére 3,160,000 korona, a gazdasági szakoktatási intézményeknél szükséges új építkezésekre valamint ingatlanok vásárlására 800,000 korona, az országos közgazdasági alap gyarapítására és az állampénztári készletekkel szemben fennálló tartósságainak kiegyenlítésére 15,000,000 korona, az erdővásárlási alap gyarapítására 5,000,000 korona.

A vallás- és közoktatásügyi tárca körében: a minisztérium elhelyezésére szolgáló épület emelésére 3,000,000, a budapesti királyi egyetem orvosi kara mellett létesítendő egyetemi közkróház építésére 5,000,000, a kolozsvári Karolina országos kórház telepén apácaok, üdülők és tudóvszések pavilonjának építésére 800,000 az országos szimmulészeti akadémia elhelyezésére szolgáló épület megszerzésére 1,000,000 korona.

A igazságügyi tárca körében: törvénykezési épületek és fogházak építésére 9,400,000 korona (Igazságügyi építkezés lesz: Budapest, ahol a pesti vidéki törvényészek ügyesség és járásbírószék kétmillió koronáért új palotát kap, továbbá Beregszászon, Feszterezén, Csikszerdán, Déván, Ezerben, Iusmában, Gyulafehérvárott, Kaposvárott, Kecskeméten, Nagybecskerekén, Nagyszébenben és Zomborban.)

(Pénzügyi határozatok.)

A javaslat negyedik része pénzügyi határozatokról szól. Ezzerint az 1904. év végéig terjedő időre a javaslatban meghatározott összes szükségletből 76,015,000 K. hitel engedélyeztetik. Az ebből a hitelből az egyes munkálatokra eső részeket a kormány rendelteti uton állapítja meg. A kormányának a felsorolt munkálatok végrehajtása és beszerzések loganatos tása érdekében eddig tett intézkedései és a főntb megállapított hitel keretén teül eszközölt kiadásai jóváhagytnak. Az 1904. évet követő időszak további éveiben végrehajtandó munkálatok és beszerzések idő- és sorrendjé az illető miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg állapítja meg és a törvényhozásnak a mindenkor kölségvetés benvutása alkalmával az illető évben a javaslat alapján végrendeletandó beruházásokról jelentést tesz. Ugyanakkor a jelentés teendő az előző évben fogana ostitó munkálatokról és beszerzésekről is. A javaslat 6. és 13. §-ában megállapított cimeken engedélyezett hitelösszegek között átruházásnak helye nincs. Az egyes évekre engedélyezett hitelösszegekből az illető számadási évben tel nem használt összes hitelmaradványok a következő években való felhasználása tekintetében az 1897. évi XX. törvények 27. §-ának építkezési, valamint építkezési jellegű bíró atakítás és felszerelési hitelekre vonatkozó határozatai irányadók. Az egyes években végrehajtandó beruházások hitelösszegei és azok fedezete (13. §.) is az illető évekre vonatkozó állami kölségvetésbe külön fejezetek alatt feveendő. Ugy a teljesített kiadások, mint azok fedezete az állami zárszámadásban az állammáztartás egyéb eredményeitől külön tüntetendő ki. A pénzügyminiszter tehatalmaztatik, hogy ugy az 1904. év végéig terjedő időre engedélyezett, mint a további egyes évekre az állami kölségvetésben megállapítottó beruházási szükséglet fedezése végett koronáért-ekre és 4 százaléknál nem magasabb kamatra szóló adómentes járadékkötvények bocsátásán ki.

A Magyar Távirati Iroda értesülése szerint Lukács László pénzügyminiszter csak az idei, ke-rek 76 millió koronás beruházási kölcsön-szükségletet szándékozik kölcsön útján fedezni és a beruházási hitel további részösszegeitől csak az annak idején való évi szükséglet arányában eset-ről-esetre fog gondoskodni.

Vármegyei tisztviselők és jegyzők.

Budapest, március 23.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt fél 6 órakor ülést tartott a vármegyei tisztviselők és jegyzők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat letárgyalása végett melyeket előzőleg a közigazgatási bizottság letárgyalat. Az ülésen Falk Miksa elnököt és résztvettek a kormány részéről gróf Tisza István miniszterelnök, Sándor János államtitkár, Nemethy Károly miniszteri tanácsos.

Előnk az ülést megnyitván Nyegre László a közigazgatási bizottság részéről ismertető a vármegyei alkalmazottak illeténeiknek szabályozásáról szóló törvényjavaslat és a közigazgatási bizottság által azon tett módosításokat.

Hegedüs Loránt, a pénzügyi bizottság előadója ismertető a javaslatot pénzügyi szempontból. Miután mindazok az okok, amelyek az állami tisztviselők fizetésemelését indokolták, fennmarognak a vármegyei tisztviselőkkel szemben is és az állam feladatát képezi ezen fizetésemelés terhének viselése is, mire néve hivatkozik a porosz és angol viszonyokra s miután heyes a vármegyei tisztviselőknek az államtisztviselőkkel egyenlő fokozatba oszása, ajánlja a törvényavas at el oadását.

Komjathy Béla a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapján el oadja, mert a vármegyei tisztviselőknek eddig igen csekély fizetésük volt. Kérdi a miniszterelnököt, szamot vetett-e a következményekkel az állam pénzügyi szempontjából. Nagyon sok a tisztviselő, nagyon sok a fórum az ügyek

elintézésénél, mindezen segíteni kell s a tisztviselők számát a legvégső határig redukálni kell. Mindezek dacára el oadja a javaslatot mert mindazon vad ami a közigazgatás ellen fehozatot, abból eradt, hogy alkalmas tisztviselőt a dotáció csekélyége miatt nem kaptak. Az iroda- és utatálányok kérdésének megoldása szintén fontos és ebben a törvényben ez rendezve nincs és ez ismét a vármegyékre bízatik, ami nem helyes.

Báró Daniel Ernő a törvényjavaslatot elfogadja, a megyei tisztviselők is állami teendőket végeznek, jogosult és szükséges tehát hogy a fizetések között különbség ne legyen. Bevetéleink stagnáása mellett agráljai vannak, hogy nem fog-e az pénzügyi egyensúly megzavarására vezetni. Kérdi a miniszterelnököt, mióbb kívánja a kormány ezen kiadásokat fedezni.

Heltal Ferenc névez szívmvel szavazza meg a javaslatot, először pénzügyi szempontból, amiket az előtte szólók már kiejtettek. Azt hiszi a 40 millió korona jóval alulmarad azoknak a szükségleteknek, amelyekkel számolni kell. Jönni fog a vasutakok, a tanítók fizetésének telemelése, a lelkes kongrua és az 1848. évi XX. törvényokk végrehajtásával telmerülő költségek és másodszor azért mert az a javaslat évtizedekre akadályozni fogja a közigazgatás végleges rendezését. Meggyőződése, hogy a mai közigazgatási szervezet fenn nem tartható. Magyarország még késo 68 középúti hatóságot fenntartani. Magyarország az egyetlen állam amelyben önkormányzati testületek vannak minden reális feladat nélkül, kivéve talán az ut lenntartást.

Az összes állami adók felét a rendezett tanácsú és törvényhatósági városok viselik és így ezen fölemlés felét is azok loják viselni; ők pedig semmi álmegsejlyben nem részesülnek, mint a vármegyék, sőt tel kell majd meg emenni a saját tisztviselőik fizetését is s így kétszeresen lesznek sútvva. Igértetett ugyan, hogy bizonyos jövedelmek at loznak enged-letini, de ez meg nem történt és így e tekintetben megnyugtatótstáskér.

Szederkényi Nándor: Nemosak méltányos, de szükséges és igazságos, sőt állami feladat a tisztviselők kelő dotása. A javaslatot el oadja.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Örömmel konstatalja, hogy elsősorban azon aggodalmakkal kell foglalkozni, amelyek a pénzügyi helyzetből tel nak. Erre néve kijelenti, hogy amit már többször nyilvánosan kijelentette, ő ezt elég sötétnek látja és ebből le is vonta a követkevoéseikat, mikor nem csekély odium magára vévevelé leszállította az igényeket. De azaz a tait accomplival szemben, amely az állami tisztviselők fizetésének emelésével előállított, természetes volt, hogy ugyanazt a többi tisztviselőkkel is meg kell tenni. A legutósbab állami feladatokot vérezik a vármegyei tisztviselők és községi jegyzők és így egyenlően kellett őket beosztani az állami tisztviselőkkel és törvényokk kimondani az, hogy mindaz, ami az állami tisztviselők javára történi ipso facto legyen a vármegyei tisztviselők élnyére is. Azt az agrályt, hogy ez a végleges rendezést akadályozná, nem osztja, sőt ez haadás azon oél le. A vármegyék száma nem csökkenthető és végleges rendezésnél is fennmarandó a mai állapot. A pénzügyi koncepció at a dolognak ugy képzeli, hogy 10 évvel ezelőt telmeleg 60 millió több et volt, ami abból eredt, hogy a tevéleges bevetélek nagyobbak voltak az előirányzatnál. Ennek a rezervának gűlését örömmel látja at ből a ebből, hogy majd ez az adótervezésnek lesz felhasználható. Sajnos, ezek a fizetésrendezések nagy mértékben igénybe veszik ezt a rezervát és így újabb állapotok kell keresnünk az adóreformokra és újabb gűjtenünk kell az erőt. A városokra néve megjegyzi, hogy ő soha sem állította, hogy ezzel a javaslatat be van jelezze a tisztviselők kérdése, mert azt lojtatni kell a városoknál, erre pedig fizika ideje nem volt és beható tanulmány tárgyává fogja tenni a városok állapotát és lehetőleg rövid időn belül megadja a javaslatát.

Barta Ödön a javaslatot el oadja. A kérdés rendezésére az idő nem volt szerencsésen megvalósítva, mert az állami tisztviselők fizetése csak ideiglenesen rendeztetett. A bírák visszaestek egy fokozattal amatt mert az első fokozat nem issz be-tűtve és visszaestek a harmad fokozatba, hoiott a törvény a második fokozatba való kivevezést mondja ki és az ideiglenes javadalmazás nem segített ezen a helyzetben. S most hozzávesszünk egy ideiglenes rendezésnek egy végegest. Hol van a szerzett jog respekálása a bíráknál?

A pénzügyminiszter a multkor azt mondotta, hogy a státus rendezésbe belemenni újabb orógyűlést nélkül nem lehet s ime most ezen javaslatokkal mégis státusrendezés történik. Ez az a lamisztviselőkkel szemben melőztetett. Szólok azútan lelemtil a nyugdíj-kérdést. A tisztviselők magasabb fizetésének behozalalok többben ognak nyugdíjba menni. A nyugdíjalapok pedig szegények; azt kérdezi tehát van-e gondoskodva arról, hogy ezt az újabb megterhelést elbirják-e a nyugdíjalapok és hogy nem kel-e a vármegyéknek pótladót fizetni. Helytelenül, hogy a megyei tisztviselők állását rendszeresítik a törvényhozás tudta nélkül.

Neményi Ambrus: Az 1903 évi kölségvetési törvény tárgyalásán azt kutatták, mint lehetne a bürokráciát megszorítani. Hatethi munka után arra az eredményre utonak, hogy egy gyakorlati állást lehetett megszüntetni. De ezt is visszaállították. Ezzel szemben a miniszterelnök mai felszólalása igen jó benyomást tesz rá és remény nyújt arra, hogy ezen bajokat orvosolni loják s kéri, hogy a kormány a közigazgatás egyszerűsítéséről és a tisztviselői állás-sok redukálásáról az 1904. évi kölségvetésnél legyen jelentést alapul véve az egyes minisztériumokban már megindított előmunkálatokat.

Gróf Tisza István miniszterelnök arra néve, hogy a javaslat státusrendezést lojal-e magában s ez elentetés a pénzügyminiszter nyilvánkozatával, megjegyzi, hogy a státusrendezés az 1904. évben az ál-

mai tisztviselőkkel megtörtént és most est pótolták a megyei tisztviselőknél és így itt ellentét nincs. Ami a fegyelmi ügyeket illeti, ő az önkormányzati szellemet akarja bevinni és maga az a tény hogy a legújami választmányban ott ül az önkormányzat két tagja, elég garancia. Az utatitányok kérdésére megjegyzi, hogy az alispán utatitányát szükségesnek tartja, az árvászeki ülnöké már helyesebb, ha nincs utatitány és ez nem is fog kapni. A főszolgabírák előléptetésére nézve fontossággal bírt, hogy ennek ideje akkor álljon be, mikor automatikusan elérje az első fokozatba lépést Szükség van erre azért, mert a főszolgabírák előléptési lehetősége igen csekély. Tevékenysége a bérgyűlölet-riumban eddig azzal az eredményvel járt, hogy eddig 116-an szolgáltak a jogalkalmazási szakban és ezt 88-ra akarja apasztani.

Ezek után a bizottság a javaslatot egyhangyul a részletes tárgyalás alapjául el fogadta és a részletes tárgyalás határidejét március 26. napjának délután 4 óráig tűzte ki, amikor már a pénzügyi bizottság össze van hívva a katonai alapítványi helyekről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

KÜLFÖLD

Botrány a francia képviselőházban. A francia kamarában tegnap éjjeli ülés volt a kormány kivánságára, azért, hogy gyorsabban letérjessék a kongregációs-akták megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot. Kilenc órákor kezdődött és reggel negyednyolcig tartott. A nacionalisták az egész idő alatt obsztrualtak és szakadatlanul pótindítványokat nyújtottak be a törvényjavaslat harmadik szakaszához és névszerint való szavazásokat kértek. A viharos jelenetek egyre ismétlődtek. Midőn Combes miniszterelnök beszélt, eléje állott a bonapartista Baudry d' Asson és azt kiáltotta neki:

— Ön nyomorult ember!

Az elnök intett a szolgálknak, akik a bonapartista képviselőt visszakísérték a helyére. A törvényjavaslat tárgyalását nem tudták befejezni és ma délután két órákor folytatják.

Páris, március 24.

A XIV. községi kerületben tartott gyűlésen Millerand beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy inkább abbahagyná a politikai szereplést, mint hogy teljesen antiklerikális politikát támogasson, mely nem törekszik egyszersmind szociális reformokra.

Elmaradt szláv kongresszus. A magyar parlamentben is szóvá tették a télen a nagy Garibaldi fának, Garibaldi Ricciotti ama furcsa szereplését, hogy a balkán-szlávok mozgalmának élére állt s olasz földön szláv kongresszust akart rendezni. Garibaldi most kijelenti, hogy tekintettel a változott balkáni viszonyokra, a tervezett kongresszus elmarad. Ezt annak a jelölől fogják föl, hogy Oszország és a mi monarchiánk közt csakugyan megegyezés jött létre Macedónia és Albánia dolgában.

A Nasi-botrány. Az olasz kamara ma foglalkozott Nasi volt közoktatásügyi miniszter halálának botrányával, skiről kiderült, hogy a népoktatás céljaira szánt közpénzekből szűzezeket költött bellerinákra s egyéb uri kedvtelésekre. A kamara külön bizottságot küldött ki, amelynek feladata lesz, hogy a szűzelekkel dolgában vizsgálatot tartson. A bizottságnak legkésőbb május 31-ig jelentést kell a kamara elé terjesztenie. Politikai körökben a kamara e határozatát Nasi erkölcsi kivégzésének tekintik.

A balkáni helyzet Konstantinápolyi híradás szerint tévesek azok a hírek, amelyek az entente-nagykövetségeknek a csendőrség kérdésében tett utolsó lépéseire vonatkoznak. Az e hó 19-én átnyújtott levelat a 17-iki jegyzék választás erősíti meg és sajnálja, hogy az szövleg és tartalmilag eltér a portától elfogadott műrztégi tervezet második pontjától. Az entente-hatalmak nagykövetségeinek a február 19-iki követeléseikhez kell ragaszkodniok. Mivelhogy néhány abban foglalt határozatot illetőleg (De Georgis tábornok kiküldése és a nagyhatalmak tisztjeinek beosztása körül) aggodalmak keletkeztek, idevonatkozó magyarzó jegyzetet nyújtanak át, azzal a sürgős kéréssel hogy teljesen el fogadják azokkat a határozatokkal, amelyeket a magyarzó jegyzék pontosan körülír. Ellenkező esetben a szultán kormányát elkerülhetetlenül súlyos következenők érnek. Azokat az alkán kerületeket illetőleg, amelyeket a mult hó 29-iki promemoria felsorol, ragaszkodnak az entente-nagykövetségek ama követeléseikhez, hogy a csendőrség reformját ama területen, a műrztégi programhoz képest, a nagyhatalmak tisztjeinek segítségével kell keresztülvinni, ami azonban nem akadályozza meg a portát abban, hogy minden szükséges intézkedést megtegyen ama vidék nyugalmának fenntartására és helyreállítására.

Konstantinápoly, március 24.

Tegnap a külügyminiszter újból megátogatta az entente-nagykövetséket és ismétellen igyekezett kieszközölni a meghívandó külföldi csendőrsztek számának csökkentését. Hír szerint a mai minisztertanács, a csendőrségi kérésével foglalkozik. A szultán külföldös kivánságára két olasz tiszt és pedig Romai vezérkari százados alezredesti ranggal és Tomasi karaólyos hadnagy századosi ranggal belép a török szolgálatba, de nem a csendőrségnél való alkalmazással.

Az orosz-japán háború.

Budapest, március 24.

Ma sem tudjuk még, hogy a japánok utolsó támadása milyen károkat okozott Port-Arthurban. Az orosz jelentések szerint nem volt semmi eredménye. Ha ez igaz, akkor a Lvöldözésnek csak az a célja lehetett, hogy Togo tengernagy megtudja, vajjon az öbölben törtökodik-e még az orosz hajóraj. Arra számított ugyanis, hogy abban az esetben, ha Port-Arthurt olyan hadállásból bombázza, melynél a parti útegek nem felelhetnek eredményre, akkor az öbölben lévő hajók kijönnek, hogy tüzéségükkel pótolják az erőd fekvéséből folyó fogyatkozást. És számítása bevált. Az orosz hajók csakugyan mutatkoztak. Így hát az sem lehetetlen, hogy az utolsó japán füstrom nem is volt tulajdonképpen igazi harc és csak az orosz jelentés tüntette fel olyanak, hogy ily módon is dokumentálja a port-arthuri hajóraj harcoképességét.

A szárazföldről nem érkeznek ugyan még megbízható hírek, de mind valószínűbbnek látszik, hogy a japánok csakhamar megkezdik a Jalu folyó felé való előnyomulást. Mukdeni jelentések szerint Anesu és Port-Lazarev között erődítéseket építenek, hogy ily módon arra az esetre, ha manduriai hadjáratuk kudarcot vallana, visszavonulási vonalat biztosítsanak maguknak.

Azt a bizalmatlanságot, melylyel Oroszország Kína felé tekint, a legmagasabb fokra emelte az a hír, hogy a kínai hajóraj Csifuból Niucsungba indul. Tehát olyan kikötőbe, mely Manduria határán van. Ugy, hogy a keletázsiai orosz hadseregnek most már két-szeresen résen kell lennie. Nemesak a határra gyűlt kínai katonákra kell vigyáznia, hanem a niucsungai hajórajra is. És pedig annál is inkább, mert ennek a hajórajnak parancsnoka Csa admirális, aki Angliában végezte tengerészeti tanulmányait és Kínának legzeneseiből tengeranya.

Hogy Angliában sem bizik valami nagyon Oroszország, azt meggyőzően bizonyítja az a tény, hogy egyre munitiót szállít Finnországba. Ennek célja az, hogy abban az esetben, ha Anglia nagyobb orosz győzelmek után Japán segítségére sietne, azonnal kész legyen minden eshetőségre.

Port Arthur körül.

London, március 24.

Japánban az a hír van elterjedve, hogy Port-Arthur körül nagy harcok folynak s hogy március 18-án és 19-én Észak-Koreában is nagy csatákat vívtak. A Morning Leadernek azt jelentik, hogy a japánok elhalgalták jelentékeny veszteségüket. A Daily Mailnek jelentik Tiencsinből: A mult keddi bombázásnál a japán hajóhad az orosz útegek lövő távolságán kívül vonalban volt fölállíva. Az orosz hivatalos jelentések szerint sem a város, sem a vár nem szenvedett kárt s hogy mindössze tizenegy ember esett el a védelemnél. A japánok visszavonultak, mihely az orosz hajóraj a nyílt tengerre indult.

London, március 24.

Port-Arthur hetedik bombázásáról még nem jöttek japán hírek. Azt a tokiói hírt, hogy egy orosz csatahajó elmerült, valószínűtlennek tartják.

Oroszország készülődése.

Génua, március 24.

Az orosz kormány Egyöncei Génuban, Marselleben és Nizzában szállítóhajók megvétele végett tárgyalnak. Egy francia szállító-társaság négy nagy szállítóhajót a flottai föl az orosz kormányának nyolcven millió frankért.

Bréma, március 24.

Az orosz kormány brémai hajógyárosoktól megvevett hat nagy gőzhajót, köztük az 1897-ben épült Hertha-t és Kronprinz-ot.

Pétervár, március 24.

A harctérről érkezett hírek szerint Nordov tábornagy Koreában 110.000 főnyi sereg felett reudelkezik. Hogy Linevis tábornok ezzel mennyi katonaságot képes szembéállítani, az nem állapítható meg, mert a legutolsó csapatszállítások a legnagyobb ritokban mentek végbe. Azt hiszik, hogy május közepe táján fog az orosz sereg jobbszárnya harcba koveredni s addig Linevis tábornok hadereje több lesz 150.000 főnél. 80.000 főnyi sereg a vasutvonal védemére marad.

Niucsung semlegessége.

London, március 24.

Az oroszok arra akarják rábírnai az Egyesült Államok kormányát, hogy indítványozza az összes hatalmaknak Niucsung semlegességének elismerését. Az oroszok azt hiszik, hogy így megakadályozhadják a japánok partraszállását. Niucsungban a jég indulni kezd ugyan, de a folytonos hóviharok nagyon megnehezítik a hadműveleteket.

Pflug tábornok cáfolata.

Pétervár, március 24.

Az orosz távirati ügynökség következő, mai kelüli táviratot vette Mukdenből Pflug tábornoktól:

Nem felel meg a valóságnak az az angol jelentés, hogy a japánok atvonultak a Tatung folyón és ütököt volt az oroszokkal és hogy a japánoknak nyitva áll az ut a Motjen szoroson át, hol állítólag erős orosz csapat áll. Ugyanezok valóban az a japán torrásból eredő „Daily Telegraph”-hír, hogy 19-én Port-Arthurnál ütököt volt és ütököt folyt le Szon-Cson-Hünnél.

Orosz reményesség.

Berlin március 24.

A Tageblattnak jelentik Pétervárról: Az itteni katonai körök lassanként azt kezdik hinni, hogy Japánországra nézve végképpen emult az aranydó, amikor kézzelfogható sikereket érteget el. Ez a föltevés az orosz haderő megbízhatóságán alapszik, amelyel Kelet-Ázsiában lassan ugyan, de bizalmas koncentrálnak. Senki sem becsüli le az ellenséget, sőt általánosan elismerik bátorságát és ügyességét. De minthogy most már minden részletében ismerik az első eseményeket, megszünt a katonai körök pesszimizmusa és bizakodó kedvnek engedett helyet. Itt is azt mondja mindenki, hogy a japán stratégia számítása nagyon helyes volt, amikor az oroszok hosszú védelmi vonalának leggyengébb pontját, a jobbszárnyat támadta meg, de kitűnt, hogy a japánok nem voltak elég ügyesek, hogy ezt a tervet végre is hathassák, habár az a háboru kezdetén bizonyos fölényt biztosított nekik. A japán flotta teljesítette föladatának egy részét és biztosította a tengeren való uralmat és a csapatok partraszállítását. De ha csak ezt tűzte ki föladatának, úgy nagyon súlyos stratégiai hibát követett el, mert a tengeri uralom csak addig fog tartani, haig a viadivosztoi hajóraj a port-arthurival egyesül és az oroszok a japánokat nyílt tengeren megvárják.

Pétervár, február 24.

A hazafiságnak rendkívüli kitörése után beállott a reakció. Az újságok azt a látszatot igyekeznek keletni, hogy nem tulajdonítanak a háborusnak valami nagy fontosságot. A Novoje Vremja társaság ázsiai expediciójának mondja, A Russij neveltségessé igyekezik tenni a sárga veszedelmet és azt írja, hogy ez a háboru csak olyan, amelyen a kaukázusi expedíció volt, és teljességgel lehetetlen, hogy ne végződjék az oroszok győze mével. A Japánországgal való háboru kétségtelenül nehezebb ugyan, de semmi okunk sincs arra, hogy részletelesen foglalkozzunk vele. Ne telejtük el, hogy elég dolgunk a brodadom belsőében és hogy el kell készülnünk bizonyos eseményekre, amelyeket más hatamak idézhetnek elő.

Köln, március 24.

Egy orosz nagykövetség elétkelő tagja, aki Pétervárról jöve, utban van, akként nyilatkozott újságírók előtt, hogy a Pétervárra érkezett legutóbbi hírek szerint már a legközelebbi napokban elhatározó ütököt lesz a Luao folyó torkolatánál. Az orosz diplomata vémos reményességekkel beszél Oroszország helyzetéről s azt mondja, hogy az orosz kormány meg van arról győződve, hogy a háboru sokáig fog tartani, de azt is biztosra veszi, hogy az orosz sereg győzelmével fog végződni. Tényleg Kuropajkin hadügyminiszter elutasítása előtt így szólt a cárhoz:

— Nem térek vissza addig, míg a japánok szemtelen elbizakodottságát meg nem alázom és Koreát be nem kebelezem Oroszországba!

Az orosz kormány nem fél attól, hogy Anglia közbe fog lépni, és tisztában van azzal is, hogy Kína ellenséges magatartást fog követni.

Kuropatkin üdvözlése.

Pétervár, március 24.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.)
Annak a híre, hogy *Kuropatkin* tábornok főparancsnok megérkezik a Balkánon túl lévő területre, *Lincevic* tábornok üdvözlő táviratot küldött neki, amelyben a többek között az állt, hogy a csapatok alig várják, hogy megbosszulhassák magukat az ellenségén, és türelmetlenül várják a hadsereghez való érkezésüket. Déli Mandausországból és Koraából azt jelentik, hogy ott minden csöndes. A koreaiak passzokodnak a japánok barbár viselkedésén, kik pusztítanak, a lakosságot bántalmazzák, mindent elhordanak és ritkán fizetnek.

A japánok terve.

London, március 24.

A *Daily Mail* csemulpoi tudósítaja részletes jelentést küldött lapjának a japánok felvonulásáról Koraában s a többi között a következőket jelenti:

Az oroszok még Anoszt sem tudták megtartani, mert a várt csapatösszeállítások nem érkeztek meg idejekorán és az orosz parancsnok attól félt, hogy a japánok elvágathatják a Jalu folyón át való visszavonuló utját. Pöngjang környékén nagy stílusban folytatják az erősítést s a japánok ott rendkívül erős, szinte bevehetetlen stratégiai pozíciókat foglalnak el. A csapatok partraszállása bűnügyi precízióval megy végbe. A japánok kikötőhidakat hoztak magukkal és pontosan tudták, hogy Csinnapóban és környékén hány munkabíró koreai emberre számíthatnak. A katonák rendkívül jó állapotban vannak, kitartók és bátrak, habár verhas és tüdőgyulladás erősen pusztítja őket. A betegeket ökrös-szekereken szállítják el. Egy ereszakot menetelés alkalmával a katonák még csak sátrakat sem vittek magukkal és sokszor szabad ég alatt, térdig érő hóban kellett vesztegelniük. Lovassági lovak rosszak és nagy részük még a tengeri utat sem bírta ki, de igáslovak nagyon jók. Sok nehézséget okoz az eleség és takarmány beszerzése s a hadsereg a Japánból való szállására van utalva.

A *Daily Express* a japán cenzura engedelmével a következő táviratot kapta *Nagaszakiból*: A japán hadügyminisztérium már megállapította a főhadászlopok mozdulatainak minden részletét. Ezeknek a hadászlopoknak az a feladatuk, hogy Mandausországot elarasszák. Egy másik hadseregrek az a feladata, hogy Karbin ellen vonuljon. Pingjangtól északra is koncentrálnak egy hadászlopot, amely támadó mozdulatokat fog tenni a Jalu folyó vonala ellen. Az Észak-Koraában levő japán haderő Anosztól Mikioszanig terjed és körülbelül ötven mérföld hosszúságban nyúlik a Jalutól délre. Azt hiszik, hogy az oroszok naponként kapnak erősítő csapatokat s hogy Karbinba naponként ötszáz orosz katona érkezik.

A japán parlamentből.

Tokió, március 24.

Gróf *Kowma* miniszterelnök a kamarában kijelentette, hogy a parlamentnek e pillanatban való egybe hívása az ország történetében példátlanul áll. Nagy tiszteletnek tartja, hogy megoszthatja a képviselőkkel a császár nemes politikája fönntartásának kötelezettségét amely odairányul, hogy a Japán Keleten a tartós békét és a birodalom állását megerősíteni azzal, hogy fönntartják a nagyhatalmakkal való barátságos viszonyt és megőrzik a törvényes jogokat. Ezután a miniszterelnök Japánnak Oroszországgal szemben való eljárását indokolta. *Kowma* hadügyminiszter a kamara elé terjesztette az Oroszországgal való diplomáciai levélváltás teljes szövegét.

London, március 24.

A *Morning Post*nak jelentik *Tokióból*: A japán képviselőháznak tegnap igen viharos ülése volt. *Akijuma* képviselő, a *Nivoku-Szim-Bum* kiadóját azzal vádolták, hogy Oroszországot pénz kapott. A képviselőház azonnal bizottságot küldött ki a vád megvizsgálására, de addig is egyhangúlag éhatározta, hogy a lap további megjelenését megtiltja. A vádolt újság már tavaly májusban, *Kuropatkin* tokiói látogatása alkalmából, valószínűleg orosz sugalmazásra közzétett egy állítólagos japán-orosz titkos szerződést, amivel fölkelte Anglia bizalmatlanságát.

SUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-ikén
Ej előzetesen nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetésesen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításra idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, március 24.

Frígyes főherceg és leánya. Pécoról táviratoztak: *Frígyes* főherceg leányával, *Henriette* főhercegnővel, a párizsi herceggel és *Schwarzenberg* hercegnő udvarhölgyével eredményes szalonkavádászat után ma reggel 8 órakor Mohácsról jövet, innét a pécs-budapesti gyorsvonattal Kelenföld-Hegyeshalomra át Pozsonyba utazott. *Frígyes* főherceg *Peelmonostoy* falu izraelita hitközségének egy új templom építésére 400 koronát adományozott.

A svéd király Fiumében. Fiuméből táviratoztak: II. *Osakar* svéd király ma délután félegykor *Abbazia*ból inkognitóban gróf *Haga* néven Fiuméba érkezett udvari kíséretével. Ünnepléses fogadtatása után a kormányzó társaságában a kormányzói palotába hajtatott, ahol báró *Roesner* Ervinné fogadta. A cserle alkalmával élnékn érdeklődött a kormányzó nagyatyjának aroképe iránt, amely svéd pallosrenddel ábrásolja báró *Roesner* Ervin nagyatyját. Félkettőkör dejeuner volt a felséges vendég tiszteletére. Négy órakor a tengerészeti akadémiában, később *Sachs* ellentengernagy nejeñel tett látogatást. Meleg elismeréssel szólt itt mindenről, amit látott, aztán visszatért *Abbazia*ba.

Vilmos császár Nápolyban. *Nápolyból* jelentik, hogy *Vilmos* császár ma délelőtt 9 órakor a *König Albert* yachtton odérkezett. A császárt az olasz hajóhad üdvözlései és a tengerészek hurrah kiáltásai fogadták. Mihelyt a *König Albert* horgonyt vetett, megjelentek a német nagykövét és az olasz hatóságok a hajó fedélzetén a császár üdvözlésére. A nagykövét, valamint a német konzul résztvettek a császár dejeunerén. Nagy vihar lévén a tengeren, a *Hohenzollern* még nem indult el. Az olasz hajóhad ma este kilvágít.

Khuen-Héderváry Temesvárot. *Temesvárról* telegrafálják, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly, a király személye mellé rendelt miniszter ma délelőtt ideérkezett, hogy holnap elmondja programbeszédét. Vele együtt utaztak le: *Sombathy* György, báró *Bánhid* Antal, *Nemes* Zsigmond, *Bónay* Ernő, *Szulovszky* Dezso, *Lator* Sándor, *Klobuszky* János, *Vojnich* Sándor, *Telesky* Kristóf, *Semayer* János, báró *Petriekevich* Artur, *Bolgár* Ferenc, *Ivanovics* István, *Nagy* Mihály, *Babár* András, *Miklós* Ödön, *Mayer* Károly, *Blaskovics* Ferenc, *Sivák* Imre, báró *Manassy* György, *Papp* Géza, *Latinovics* Géza, *Neumann* Armin, *Serbán* Miklós, báró *Daniel* Tibor országyűlései képviselői. *Molnár* Viktor főispán *Szegedig* eléje utazott. A temesvári vasuti állomáson a város előkelősége *Talács* Károly polgármesterrel és ezerre menő néptömeg várt. *Fausich* Mátys közjegyző, a szabadalvupárt elnöke meleg szavakkal üdvözölte *Khuen* grófot, ki a szívvelyes fogadtatást megköszönvén, azt mondta, hogy azért jött el *Temesvárra*, hogy választóit személyesen megismerje és hogy politikai hiteltét kifejtse. Gróf *Khuen-Héderváry* szászakra menő kocsisor élén vonult aztán be a városba és a püspöki aulában szállt le. Az uton néhány dologtalan munkás és suhane ellentüntetést kísérelt meg, mely azonban kudarcot vallott. A délután folyamán *Khuen* gróf meglátogatta a tekintélyesebb választókat és este a színházban volt.

Kössa hr. Bécében ma aggasztó hírek terjedtek el öreg királyunkról. Azt híroztatták, hogy a király súlyosan megbetegedett. Illetékes helyről siettek megfogálni ezeket a közbe híreket. Ő felsége teljesen jól érzi magát.

Al hercegi pár. *Schottwien* fűdhelyén tavaly télen megjelent egy előkelő külsejű fiatal pár, amely a vendéglőnyvbé *Rohan* Ferenc József hercegnék és feleségének, *Anna* Mária hercegnőnek írta be magát. A pár nagy lábon élt s rövid idő alatt 5000 koronájával tartozott a jogadónak, kocsisoknak, szabóknak, kereskedőknek is néhány ezer koronával lett adósa. A hitelezők pénzüket követelték, a hercegi pár pedig biztatta őket, hogy mihielyt eladja horvátországi birtokait, kifizeti tartozásait. Időközben a jogadós is gyanakodni kezdett s ennek neszt vette az al hercegi pár. Hamarosan kereket is oldott s állítólag *Abbazia*ba utazott.

A munkásbaleset-biztosításról. A *Társadalomtudományi Társaság* mai ülésén dr. *Ballagi* Béla magas színvonalú előadást tartott a munkásbaleset-biztosításról. Az érdekes előadást a közönség élnékn meg tapsolta.

Titokzatos szarolás. A bécsi rendőrséget egy titokzatos szarolás foglalkoztatja, amelynek szereplői egy bécsi nagykövetség egyik diplomatája és egy szép asszony, aki levelet írt a diplomatának, hogyha nem fizet, nagy botrányt fog csapni. A diplomata feljelentette az asszonyt és a rendőrség le is tartóztatta. A szarolón az első kihallgatáskor a kalaptűjével a nyakába szurt de csak jelentéktelen sebet ejtett magán. A vizsgálatot folytatják. A diploma nem a bécsi török nagykövetség tagja.

Minos remény. Felragyogott az új, a legfényesebb csillag: a rádium. A csoda-anyag, amely úgy jött, hogy a ritka tulajdonságok egész tömegével sok új jót csinálhat a földön. És reményt villantott meg azok felé, akiknek éppen az a tragikus sorsuk, hogy amint az eddigi világítótesteknek sugarait nem észlelhetik, a rádium fényhatásai is ki vannak zárva az ő világukból, amely örök sötétségbe van borulva. Péterváron egy tudós tanár, dr. *London*, ki mondta azt a nagy szót, hogy a szegény világítalanok reménykedhetnek a rádiumsugarakban, azoknak a révén még megláthatják isten szép világát. Ez nagy kijelentés volt természetesen s minden valamirevaló helyen, ahol az orvostudományt ápolják, nagy figyelmet keltett. Így történt, hogy dr. *Greef*, Berlin szemeszeti klinikájának egyik tanárát, a közoktatásügyi minisztérium megbízta, hogy tanulmányozza a rádiumsugaraknak az egészséges és beteg szemre való hatását. Dr. *Greef* pedig megfelelt a megbízatásnak, vizsgálódásait befejezte és a maga részéről nagyon szomorú jelentést tett. Szerinte föltétlenül bizonyos, hogy a dr. *London* pétervári tanár reménye teljesen alaptalan, a rádium a vakokra nem hoz megváltást.

A tanítónők egyenjogúsítása. A Magyar Tanítók Otthona növevelési szakosztálya ma délután *Nagy* László elnökelete alatt látogatott előelvasóulást tartott, amelyen *Simon* Lajos érdekes előadást tartott a tanítónőknek a tanítókkal való egyenjogúsításáról.

Az előadás folyamán ismertette a tanítók nézetét nőkkollégák jogairól, a tanítónők szerepét a tanítói egyesületekben és a két nem szolgálati viszonyát. Előadása végén a következő határozati javaslatot nyújtja be: Mondja ki a szakosztály: 1. Azt az eszmét, hogy a székesfővárosi tanítónők egyenlő jogokat nyervek a férfi tanítókkal, elvben ellátgadják és a kivételben erejével támogatja. 2. A tanítónők a tanítói élet minden megnyilvánulásában számuknak és erkölcsi súlyuknak megfelelően részt nyervek. 3. A tanítói közszolgálat érdekében lehessen iskolai igazgatók; addig is, míg ezen állások részükre kreálnak, az érdemesebb tanítónők kapjanak igazgatói címet annal a fizetési kitérből, amennyivel, mely a rendes elsőokos tanító és az igazgató fizetése közt van. 4. Lehessenek iskolaszakos tagok. 5. Kapják meg nencsak az aktív, hanem a passzív választó jogot is, hogy ily helyen foglalhassanak a közoktatásügyi bizottságban. 6. A majdan szervezendő fővárosi szakfelügyelői állások közül a teánynevelés és oktatás emelése érdekében legalább egyet a nőknek is juttassanak. 7. A tanítói nyugdíjtörvény 1868. évi XXXVIII. törvények 140. §-ának és az 18-1. évi XVIII. törvények 6 §-ának alkalmazása a fővárosi tanítóknak is elismeressék. 8. Mindezen kívánásoknak összefoglalása érdekében bizottság küldessék ki, amelynek feladata legyen a szakosztály öszű ülésére ezt a kérdést tanulmányozni, az eredményt összefoglalni és a legkiterjedtebb agitációt megindítani.

A felolvashoz, melyet különösen az egyesület nőtagjai fogadtak nagy lelkesedéssel, többen szólottak hozzá, mindannyian elismerve az előadó intencióinak helyes voltát.

Szobor-bizottsági értekezlet. A Veres Pálnó-szoborbizottság, amely a múlt év április hó 8-án alakult meg, ma tartotta első nagyobb tanácskozását a Vármegeház termében. Id. *Lovassy* Ferencné, mint az ideiglenes bizottság elnöke, beszámolt az eddigi történetéről, mire *Zselinszky* Mihály államtitkár mondott köszönetet *Lovassy*nek buzgólkodásáért.

A bizottság ezután beada lemondását s azután megvitették a választásokat. Elnökségük: Id. *Lovassy* Ferencné és báró *Daniel* Ernőné. A elnökök: *Zelinszky* Mihályné, *Lázár*é-Kasztner Janka, *Bernát* Gézáné, *Pénztáros*: *Hellegebronth* Jánosné; titkár: gróf *Somssich* Tibamér; jegyző: dr. *Kilián* Tibor. Alakult ezenkívül még három albizottság. A gyűjtő és ellenőrző-bizottság tagjai lettek: *Bessenyei* Ferencné, *Dalmady* Gyúzné, *Herman* Otóné, *Oroszky* Fűzőné (elnökök), dr. *Kilián* Tibor (jegyző). domonyi *Brüll* Miksáné, *Beniczky* Lajos, K. *Császár* Ferenc, *Geöcze* Sarolta, *Gajári* Ödön, *hatvani* *Deutch* Károlyné, *Ilosvay* Lajos, *Kovács* Dénes, *Rózsavölgyi* Gyula, *Singer* Zsigmond, *Vézi* József, *Zempléni* P. Gyuláné, *Sebestyenné*-*Stettina* Iona, *Thék* Endréné. A művész-bizottság tagjai: *Ambrozovics* Béla, *Szendéné* *Dárday* Olga (elnökök), *Jász* Géza (jegyző), *Bonozur* Gyuláné, *Alexander* Bernát, *Bárony* István, *Bározy* István, *Czigler* Győző, *Heuffel* Adólf, *Hertzka* Eliza, *Heltai* Ferenc, *Kammerer* Ernő, *Kossuth* Ferenc, *Mátrai* Győző, *Molnár* Viktor, *Pap* Henrik, *Rakosi* Jenő, *Szontagh* Tamás, *Strobl* Alajos. A vígalmai bizottság tagjai: *Gruz* Albertné, *Gyarmathy* Zsigáné, báró *Radosovich* *Tivadarné*, dr. *Speth* Ferencné (elnökök), *Szabó* Géza (jegyző), *Herceg* Ferenc, *Karácsony* Jenőné, *Osztro*uzky *Miklós*, *Pinkovics* József, dr. *Szente* Gyuláné, *özvegy* *Végyes* Gyuláné, *Szacsavay* Emma, *Drescher* Irma, dr. *Farkas* Gyuláné, dr. *Molnár* Gyuláné.

A szövetség elszakasztója. *Nyítről* táviratoztak: *Chudacsi* Ferenc, a köpösi fogvasztási szövetséget felhatalmaz megbizottja 31.000 korona elszakasztása után megszökött. Valószínűleg Amerikába ment, hol már évekig tartózkodott. Körözését elrendelték.

A husvét vakáció. A székesfővárosi iskolában március 26-án, szombaton kezűdik a husvét vakáció s bezárólag április 6-ig fog tartani.

— Hammurabi törvényei. Ez a név: Hammurabi nemrég valóságos historial fogretget kavart föl, pedig aki viselte, hateraz évvel ezeltől élt. Hammurabi Abrahámnak volt a kortársa és egy törvény-kódexet készített, amelyről *Schulze* a közelmúltban azt a szenzációs fölfedezést tette, hogy direkt forrása Mózes törvényeinek. Erről a Hammurabi-kódexről, amely oly kíméletlen kézzel veszi életét a biblia nem egy tisztességben megőregedett legendájának, dr. Müller Dávid Henrik érdekes előadást tartott a bécsi jogszegylet tegnapi gyűlésén. Az Akropoliszban *Sofában* végzett ásásokat alkalmával 1902-ben egy diorit-tömbre bukkantak. A tömb egy rejtette a napistent ábrázolja, iróvesszővel a kezében, amint Hammurabi királynak a törvényt diktálja. A kö névenkilene kolumnát tartalmaz, ezek közül öt elmosódott. A törvény *készítésvonalán*kt paragrafusból áll, amelyek a praktikus élet minden viszonyára kiterjeszkednek. A paragrafusoknak ebbe a rendszerben tömegében Müller némi világosságot derít. Szerinte Hammurabi kódexe egy kezdetleges jogrendszer volt szabva és csak később alkalmazták hozzá egy magasabb fokú társadalmi berendezkedés igényeihez. A legiszlátorok előtt mint a törvény ősi típusa lebegett Hammurabi kódexe és ezt vették alapul, mikor fejletlenebb kulturális állapotban jobbzabályokat teremtettek. *Erre az alapra vezetendők vissza Mózes törvényei is.* A sorrend Mózes törvényeiben csaknem ugyanaz, mint a Hammurabi kódexben, és ami eltérés erre néve itt-ott tapasztalható, az a változott korviszonyok szerint való módosításokból ered. Müller a két törvénykódex közeli rokonságát komoly adatokkal bizonyítja és okfejtése során rámutat a Hammurabi-kódexnek a római tizenkettőtáblás törvényvel való hasonlóságára is. Az őstörvény Müller theoriája értelmében Babilonból vagy Kánaánból Görögországba vándorolt, ott befolyásolta a törvényhozást, majd Rómába jutott és erős nyomot hagyott a tizenkettőtáblás törvényben, amelyet Müller semita származásúnak mond.

— Öngyilkos bűlösség. Szóke Sándor III-ades éves bűlösséztanulmányát ma délelőtti órák tájában az Ór-utca 8. számú lakásán revolverrel löbte lötte magát és meghalt. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy *önmagával való meghasonlás viszi a halálba.* Az öngyilkos fiatalember most készült a vizsgára s az utóbbi napokban feltűnően ideges volt. Holttestét a törvényészeti orvostani intézetbe vitték.

— A vasutasok mozgalmá. A zággrábi államasvasuti harmincas-bizottság legutóbbi gyűlésének jegyzőkönyvét most teszi közzé. A gyűlésen a bizottság elgogadott egy határozati javaslatot. Az értekezlet legérdekesebb momentuma azonban az indítványok köztött való eszmecsere során merült föl. Erről a pontról a jegyzőkönyv a következőkben emlékszik meg:

Szemányi Péter Pál kijelenti, hogy a miniszter válasza nemcsak meg nem nyugtató, hanem a miniszternek azon kielenése hogy ügyünket elposványosodott állapotban vette át — arról tanuszkodik, hogy ügyünkkel 3 év alatt valóságos frívól játékok ütköztek; eme szomorú tapasztalatok után ideje lenne, hogy a *tegradikálissból áldásonpontra helyezkedjünk* és szükség esetén *ne riadjunk vissza az ultima ratio kámpostálásától sem,* mert az esetleg beálló kényszerhelyzet következményeire a teletöltség és ódium azokra hárul, akik 3 év óta pusztá igéretkeket látták jónak ügyünk megoldásához hozzájárulni. A gyűlés ezen kijelentést *teljes és teljes éjzenesseli*

az elgogadott határozati javaslat egyébként ezt tartalmazza:

Miután az országos bizottsági ülésen elhatározatot, hogy a jelenlegi mozzalmi szervezkedés továbbra is permanenciában marad és a központi bizottságok a máv. kinevezett alkalmazottai egyesületének tervezetét előkészítik, határozati emelendő, miszerint bizassék meg egy szűkebb körű (3 hivatalnok, 2 alnást és 1 szolgából álló) bizottság azzal, hogy a fumei Máv. alkalmazottak által az iránt már kidolgozott és egy példányban mellékelt alapszabály tervezetét fonáln az ügyet behatáon tanulmányozza és az ebből kifolyólag általa készítennd tervezetet e hó huszonötödikéig a központi bizottságnak mutassa be. A központi bizottság ezen új tervezetnek egyegy példányát azonnal küldje meg a góopontoknak hozzászólás, a többi központi bizottságnak pedig tudomásvétel céljából. A góoponti választmányok felhívandók, hogy az ügyet tanulmányozzák és erre vonatkozó esetleges észrevételeiket f. évi április 5-ig a zággrábi központi bizottsággal írásban közöljék. A zággrábi központi bizottság tagjainak feladata lesz, hogy a fentemlített szűkebbkörű bizottság által kidolgozott tervezetet, valamint a góoponti bizottságoiktól az iránt beérkezett észrevételeket szintén behatáon tanulmányozzák egybevessék és a f. évi április hó 9-én tartandó központi bizottsági ülésen oly alakba hozzák, hogy az, az annak idején eszántt összebevidandó országos bizottsági ülésen, mint a máv. kinevezett alkalmazottai egyesületének alapszabálytervezete általunk bemutatható legyen.

A *Szede* Arthur elnök által benyújtott javaslatot *Storck* Lipót a/nők ama módosításával fogadják el, hogy a tervezet az üzletvezetési szűkebb bizottság

által március 31-éig dolgozandó ki, a góopontok április 11-éig tegyék meg esetleges észrevételeiket, a zággrábi központi bizottság által pedig április 16-án tárgyaltassanak a szűkebb körű bizottság és a góopontok munkálatai. A szűkebb bizottság tagjaivá megválasztottak: *Storck* Lipót, *Gärtner* Ferenc és *Kemény* Sándor a hivatalnokok részéről, *Kosztolányi* Vidor és *Lantos* Benó az altszaksz és *Kersák* József a szolgák részéről.

— Változás a helyőrségben. A jövő hó elején változás lesz a főváros helyőrségében. A most Budapesten állomásozó 68-ik gyalogezred első három zászlóalja Szerajevóba megy április 7-én *Hanke* ezredparancsnokkal az élén. A 4-ik zászlóalj Szolnokon marad. Helyettük a 88-ik gyalogezrednek több év óta Szerajevóban tartózkodó három zászlóalja jön Budapestre, a nádor-utcai kaszárnyába.

— Az álomtanácsoság. A müncheni lapok meg egyre nyitva tartják hasábjait a Madeleine-ügynek. Ujjában az egyik lap egy látogatásról számol be, amelyet munkatárs az álomtanácsosnól tett. Előbb *Magnin* ur, a magmesitőr fogadta, aki szaktudósának mondja magát és nem impresszáriónak — s aki ezt erősen hangsúlyozza — tudományos és művészeti óciókat szolgál. Azért persze nem veti meg azokat a jövedelmeket, amelyek a huszonöt, husz és tíz márkás helyárakból gyűlnek egybe a müncheni *Schauspielhausban*. Maga *Matieleine* asszony olyan hatást tett az újságíróra, mint akinek jelentékeny színész-tehetsége van. Szintügy vélekedik dr. *Schlegel* úr, München egyik orvosi tekiütéje, aki szintén látta a *Schauspielhausban* és neki *alég leírható művészi gyönyörűséget* szerzett. De hogy *Matieleine* asszony neuralgikus-pathologikus unikum, azt már nem ismeri el *Mindazt* a szép művészetet, amelyet produkál *Apnozis nélkül* is kell tudnia. Van egyébként mozzulataiban az indus fandango táncosnók stílusából és arokifejzésekben *Duséből*. És hogy nem kell éppen hipnotizálni *Matieleine*et, hogy művészi produkcióit bemutassa, a mellett dr. *Roberts* is kardvaskodik egy broszrában, amelynek címe: *Tiltakozás a tudományval való visszaélés ellen.*

— Tífuszjárvány Párisban. A francia fővárosban, mint *Párisból* táviratozzák, hetek óta tífuszjárvány pusztít. Eddig titkolta a dolgot a hatóság, most azonban a párisi közszolgatnás falragaszon hívta föl a lakosságot, hogy az ivóvizet használat előtt forralja föl. A vízben lakás a bban látja a járvány okát, hogy a *montreuaui* vízvezeték rezervorjába a legutóbbi viharok alkalmával bacillusok kerültek.

— A tőzsde közgyűlése. A Budapesti Áru- és Érték-tőzsde ma déltánt 4 órakor tartotta rendes évi közgyűlést *Kornfeld* Zsigmond elnöklete alatt, a tőzsde tagok élénk részvétel mellett. Miután az elnök üdvözlője a megjelenteket *Fuchs* István főtitkár bemutatatta a tőzsdetanácsos évi jelentését.

A jelentéshez csatolt forgalmi statisztikából kitűnik, hogy a lebonyolításra benyújtott gabonasmélt tavaly 47,060.000 métermássaúra rugtak, vagyis 4.054.000 métermássaúval kevesebbire mint az 1903. évben. A múlt évben folyamában tett perek száma összesen 1547. A közgyűlés a jelentést egyhangyul tudomásul vette és a főtitkár előterjesztésére felhatalmazta a tőzsdetanácsot, hogy a jelenlegi tőzsdéépület felérését, amely a tőzsde tulajdonában van, legjobb belátása szerint értékesítse. Az évi jelentés kaposán *Engel* Sándor (Székesfehérvár) arra kérte a tanácsot, hogy a tárgyalások kiűzésénél legyen figyelemmel a vidéki telekre, akik nem jöhetnek minduntalan a fővárosba. A kérelemre tekintettel lesz a tőzsdetanács. Még *Zádor* Félix mondott köszönetet az elnökségnek és a tőzsdetanács tagjainak kifejtett buzgó tevékenységükért. *Kornfeld* Zsigmond elnök ama reményét fejezte ki záro szavaiban, hogy a tőzsdéintézmény fontosságát előbb-utóbb mindenütt el fogják ismerni s azok a vádák, amelyek a kereskedők ellen minduntalan felhangzanak, vissza fognak pattanni a kereskedői tisztesség kemény vértjéről.

A szavazatszedő-bizottság *Simon* Jakab tőzsdetanácsos elnöklete alatt este 7 órakor fejezte be működését. Tőzsdetanácsosokul a következők választottak meg: *Beer* I. Izó 559 szavazattal, *Herzmann* Bertalan 508 szavazattal, *Hanke* Jenő 418 szavazattal, ezek után *Deutsch* Vilmos 401 szavazattal kapott.

— Építőmesterek a lakatosstrájkjéről. A Magyar Építőmesterek Egyesülete tegnap *Kaiser* Gyula elnöklete alatt elhatározta, hogy az üzembeszüntetésre kényszerített mesterekkel szolidaritást vállal, azokat teljes támogatásban részesíti és a lehetőleg legelőbbre lépéseket teszi meg arra az esetre, ha a lakatosiparhoz nem tartozó többi építmunkás a dolgozni akaró lakatosokat munkátuk abbagyására kényszerítene. Az építmunkások egyesületének nevében *Junger* Gyula ipartestületi elnök köszönte meg az építőmesterek támogatását.

— A Sportárság legújabb száma megbízható tippelket és szakszerű megbeszéléseket tartalmaz az alági versenyekről, valamint a *Liverpooli* steepier derbyről. A lap kiadóhivatala Erzsébet-kört 51. sz. alatt van.

— Egy örült rémtette. Egy örült borzalmas rémtettéről ad hirt párisi tudósítunk. *Pellerin* gyarmatosapatí egósszágúgyi hivatalnok tegnap örültsegi rohamában *Argentínában* agyonlőtte a nővérét. A testvérgyilkosság után bement Párisba, egyenesen a gyarmatügyi miniszteriumba hajtattott s itt egy számszerű életvesztélesen megsebesített. Ezután forgópisztolytát homlokának szegezte s agyonlőtte magát.

— A férj becsületéért. Bécsben tegnap este mint röviden jelentetük, feltűnést kelto botrány történt, melynek szereplői dr. *Beer* Tivadar bécsi ügyvédi tanár felesége és dr. *Steger* Ferenc ügyvéd. *Steger* és *Beer* még röviddel ezeltől a legjobb barátságban éltek és esaiájdajk is öszejártak. Egy napon *Steger* ügyvédi megbízatást kapott, hogy jelentse fel *Beert* erkölostelen ízelemek miatt. *Steger* *Beer*hez mentett és kijelentette neki, hogy csak az esetben nem tesz illene feljelentést, ha örök időkre elhagyja *Amazútit* aszonfelül a Mentőegyesület javára nagyobb összeget ajándékoz. *Beer* látszólag elfogadta *Steger* ajánlatát, de alig hogy es távozott, esomagolt és feleségétől Svájoba szökött. Dr. *Steger* erre az ügyészeágnél vádat emelt *Beer* ellen és az ügyészség megindította a tanár ellen az eljárást. *Beer* felesége nem hitte férje bűnösségében és meg volt róla győződve, hogy *Steger* bosszúból üldözi férjét és azt akarja, hogy elhagyja urát. *Beer*né a napokban levelet írt egy bécsi mérnöknek, melyben kérte, hogy várja meg őt, mert Bécsbe szándékozik jönni, hogy bosszút áll on családi boldogsága megrontóján. A mérnök meg is várta a jelzett időben az asszonyt, aki sűrű fekete fátyolban jött és azonnal kocsiba ült s *Steger* lakása elé hajtattott, ahol elkövette a már ismert inzulnt. Dr. *Beer*né a botrány után egy szállóba hajtattott és a következő levelet intézte a szerkesztőséghez:

Tisztelt szerkesztőség! A mai nap folyamán dr. *Steger* kormánytanácsos, nyilvánosan ha ug rágalmazónak neveztem és kutyakorbácsal megvertem. Kérem e sorok közlését. Tisztelettel *Beer Laura*.

Dr. *Steger* ma feljelentette az esetet a rendőrségnek, mely mára beidézte *Beer*nét. A fiatal asszony beismerte tettét és kijelentette, hogy bosszút akart állani *Steger*en, aki megrágalmazta férjét. *Beer*nét utcai esendháborítás miatt valószínűleg pénzbírságra ítélik.

Steger ügyvéd ma a bécsi lapokban nyilatkozatot tesz közlé, hogy a támadó hölgyet nem fogja perbe fogni, mert *Beer*né jogos felháborodásában követte el tettét, azt híven, hogy férje tényleg ártatlan. Egyébként *Beer* tanárt még ma is körözik és a vizsgálat folyik ellene.

— A tuberkulózis ellen. A munkásvédelem feladatai a tuberkulózis ellenes küzdelemben om alatt dr. *Szegedy-Massák* Elemér ipari-ügyelői érdekes felolvasást tartott a Közgazdasági Társaság mai ülésén. A előszerű tanácsokkal bővebbet felolvasást az egybegyűlt hallgatóság nagy érdeklődéssel hallgatta.

— Ki korán kel, — az megőrül. Anglia egyik leghíresebb ideggyógyosa a *Times*ba írott hosszú cikkében arról értekezik, hogy mily egészségtelen a korai felkelés. Azt mondja az angol tudós, hogy felkelés után még jó ideig ágyban kell maradnunk, hogy ezzel föl engedjünk testünk minden részének a felébredésre. Dr. *Selden* Talcott, new-yorki orvos pláne azt állítja, hogy a korai felkelés egyenesen az örültseghoz vezet. Utal a szabad, lusta vadnépekre, akik igen sokat alszanak. Ezért kötjük az örültseget egyáltalában nem fordul elő. A dolog nem igen valószínű, de a lusta emberek hálából ünneppé avathatják e kijelentés napját.

— Intentsistelest. A pesti izraelita hitközség dohány-utcai és Rombach-utcai templomában a péntek esti intentsistelest további intézkedésig 6 órakor kezdődik.

— Hívtagygyilkosság. Bécsben ma *König* József nyugalmazott állásvasuti vonatvezető agyonszúrta feleségét, akivel öszeneszoálkozott. Az asszony meghalt. A gyilkost letartóztatták.

— A jótékony-szólhámossal. Az utóbbi napokban több feljelölés érkezett a rendőrséghez magas állásu, előkelő emlekről, hogy egy fiatal ember felkeresi őket és a nyomorék iskolagyermeket felruházásra rendezendő művésztelnyre jegyeket árusít. A rendőrség megállapította, hogy egy egész banda szólhámossága a művésztelny, amelynek jegyeit hangozatos jótékony célok ürüg vé alatt szövkék a közönségre. A banda feje *Braun* Adolf, alnóvén *Barta* Ákos gyöngyösi szólhámosság 25 éves, rovoit multu ember, aki hasonlói szólhámosságok miatt már többször volt bűntette, tagjai pedig *Guttman* Henrik, *Guttman* Sándor és *Guttman* Ödön faoér kereskedőeségedek. Valameynyit letartóztatták.

— Cukrásszámok mozgalmá. A budapesti cukrásszágédek, cukorkázó-munkások, valamint a rokonszokna munkások tegnap este értekezletet tartottak. *Molitoris* Géza és *Bernsdorfer* József előadása alapján kimondotta a közgyűlés, hogy a szervezett szakegyesületet szükségesnek tartja, abba minden egyes

segéd és munkás köteles belépni a szentkivül az ellent-

— A pécsi bányaléggrobbanás. Pécsről jelentik, hogy a Dunai Gőzhajós Társaság szabolcsi bányalele-

— A szabók sztrájkja. A budapesti szabóme-

— Gyilkosság a színpadon. Boroszlóból távira-

— Az osztályorszátek húzása. Az osztályors-

Vásároljon osztályorszáteget Lukács Vilmos

— Rendszeri hírek. A kőbányai alsó-pályaudvaron,

— Finom kávé. A Fratelli Desinger-cég (Buda-

(x) Aki kertjét szereti, szép virágokat és

(x) Senki se mulszassa, el a Feller-féle Etsa-

FŐVÁROS

(*) A virálista-választás. A közigazgatási bír-

Beyer Hugó ügyvéd jelent meg aki előterjesztést tett,

(*) Interpelláció. A tegnapi közgyűlésen Schu-

SZÍNHÁZ, ZENE

** Constantin abbé. A derűs, raviv Constantin

** Magyar Színház. Rajna Ferenc és Czobor

** Nemzeti Színház. Holnap, pénteken két elő-

** A föld körül. Az Uránia-színházban a Hopp

** Darabválasztás az Operában. A Operaházban

** Népszínház Lovik Károly és Szabados Béla

** A színház nyugalma. Amennyiben a bel-

** Közönségnyi vántás. Vidor Ól a Népszínház

** Vigaszínház. A Vigszínházban holnap pé-

** A Kislalacy Színház megnyitása. A sokat

** Városi Nyári Színház. A Városi Nyári

élet és halála körül színr. Mindkét előadást fél árak

** Buoselőadás a gyermekszínházban. Holnap,

Nyíltér.

A levegőtök acut hurutos megbetegedése a

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

As a rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért

SPORT

** A kardpárbajról. Érdekes könyv jelent meg

** Bajnoki mérkőzés. A Magyar Testgyakorlók

Alagi versenyek.

— Megnyitó nap. —

Budapest, március 24.

A holnapi nappal beköszönt a sportközönség

A holnapi nap programjának kimagasló futama

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(13)

Igy feküdt ott és alkotott himnuszokat a szív mindenható isteneré. És még le se hunyta szemét, amikor az őrnagy né belépett.

Mikor elmentek, Marianne fölkel és felöltözött. Még egyszer föl kellett öltenie fekete bársony ruháját és a vékony bálcipőket. Beburkolódzott takarójába, mint valami shawlba a kisietett még egyszer a borzasztó éjszakába. Nyugalmasan, csillagosan és csipős hidegen borult még rá a februári éjszaka a földre, mintha soha véget nem akart volna érni. És a sötétség és a hideg, amely ezen a hosszú éjszakán elterjedt, még soká, soká pihent a földön, miután a nap fölkel, még soká, soká, miután a hógarmadák, amelyek között Marianne járt, vizzé nem lettek...

Marianne sietve hagyta oda Ekeby-t, hogy segítséget szerezzen. Nem tűrhette, hogy elűzzék azokat az embereket, akik őt a hóból felszedték és házuakat és szívüket neki megnyitották. Sjöbe igyekezett Samzelius őrnagyhoz. Sietnie kellett. Csak egy óra alatt érkezhetett vissza.

Amikor az őrnagy né elbuzosított otthonától, kiment az udvarra, ahol az emberek várakoztak s megkezdődött a harc a lovagszárny ellen.

Az őrnagy né kihozta mindazokat a kocsikat, amelyek a lovagok, mindegyik a maga idején, Ekebybe érkeztek.

Azután meggyújtott egy zsop szalmát és tüzet kiáltott embereivel. A lángok fényére és a tüzi lármára felébredtek a lovagok, kiugráltak az ágyukból és kirohantak. Az ajtóknál azonban ott állt a bírtok óriás kovácsa és két markos molnárlegény, s mint a lovagok úgy egymás után kirohannak, megragadják, megkötözik, majd kiviszik és ráfektetik őket, mindegyiket a maga kocsijára vagy szánjára. Az őrnagy né aztán egyiktől a másikhoz megy és megesketteti őket, hogy nem térnek vissza többé Ekebybe.

De mialatt mindez történt, az idő mult és Marianne Sjöbe érkezett. Az őrnagy koránkelő ember volt. A ledny ott találja az udvarban, amin medvének reggelit adott. Nem vesztegetett sok szót, csak szájkosarat rakott medvéire, kivette őket s Ekebybe sietett.

Marianne a nyomában. Közél volt ahhoz, hogy a fáradtságtól összeroskadjon, de akkor tűzfény villant meg az égen s kimondhatatlan aggodalom fogta el.

Micsoda éjszaka volt ez! Egy ember megveri a feleségét s enged, hogy gyermeke megfagyjon az ajtaja előtt. Most meg egy asszony rágyújtán a házat ellenségeire s az őrnagy saját embereire uszítaná medvéit?

Legyőzte fáradtságát, elébevágottj az őrnagy-nak s hamarabb érkezett Ekebybe, ahol az őrnagy né emberei középette a megkötözött lovagok járműve előtt állott. Lihogva kiáltotta:

— Az őrnagy! Az őrnagy jön a medvékkel! Nagy ijedelem támadt. Az őrnagy né azonban odaforogt: embereihez s így szól:

— Köszönöm a segítségetek kedves gyermekeim. Senki benneteket felelősségre nem fog vonni s nem büntet meg azért, ami történt. Menjtek haza, nem akarom, hogy az én embereimet meggyilkolják. Ekeby-t most már oltalmazza meg az Isten; megyek az anyámhoz... De te — fordult most Mariannehoz — tudom, hogy a szerelem örültségében cselekedted ezt. De ha magadhoz térsz megint, ha Ekeby tönkre megy s az egész vidék nyomorban tepsd, jusson eszedbe, hogy mit tettél s aztán gondoskodjál te a szegény emberekről.

Azután elment, s az emberek kíséretül szegődtek melléje. Amikor az őrnagy megérkezett medvéivel, már csak Marianne találta ott és a hosszú sor járművet a megkötözött lovagokkal.

Igy maradtak a lovagok korlátlan urak Ekebyben, mert nem jött még el az ideje annak, hogy elvegyék tőlük Ekeby-t. Sintram megvédelmezte őket.

A Björneit árverés.

— Gyakran csudálkoztunk, mi fiatalok, az őregék elbeszélésein.

— Hát mindennap bál volt, amíg a maguk sugárzó ifjúsága tartott? — kérdeztük őket. — Hát az élet egyetlen hosszú mese volt akkor? Hát azokban az időkben minden fiatal nő szép és szeretetreméltó volt, hát minden mulatság azal végződött, hogy Gösta Berling valamelyiküknek olforogta a fejét?

Az őregék erre tisztelretreméltó fejüket csóválták és az orsó pergéséről, a szövészek kerepeleséről, a konyháról kezdtek beszélni és a szerü-

ről, amely hangos volt a cséplőhadarástól és az erdőről, amely a fejszeapástól visszhangzott. De nem soká tartott mindez, újra visszaestek megint a régi hangba. Megint csak meg-megálltak a szának a külső lépcső előtt, a lovak vir, ifju teremtményeket vittek a sötét erdőkön át, a tánc kavargott s pattant a hegedűhur. Zsvivaj-gás és ostopatogás közt folyt a mesebeli vadászat a Lőf-tó körül. A messze távolból robaj hallatszott, az erdő fá megmozgott és leomlottak, a pusztítás minden hatalma szabaddá lett: a tűz-vész lobogott, a záporpatak kilépett medréből, s üvöltve sompolyogtak az éhes farkasok a tanyák körül. A lovak patái minden esőndes boldogságot lelítortak. Amerre a vadászat elrobogott, a férfiak szivei vadul fellángoltak, az asszonyok pedig rémülten menekültek otthonukból.

Mi fiatalok pedig ámulva, némán, borzongva és mégis boldogan hallgattuk mindezt.

— Micsoda emberek! — gondoltuk magunkban. — Hozzák hasonlókat csakhamar fogunk látni.

— Hát sohasem gondolták meg azoknak az időeknek az emberei, hogy mit tesznek? — kérdeztük.

— Pesze, hogy meggondolták — felelték az őregék.

— De úgy, mint mi — feleltük — de az őregék nem értették, hogy mit akarunk ezzel mondani.

Mi pedig a öngamagunk megbírlásának csudálatos szellemét gondoltuk, amely már bevonult a lelkünkbe. Rágondoltunk a jégzeműre, a hosszú csontos ujjura, rá, aki ott tanyáz lelkünk legelrejtetteb zugában és egész lényünket foszlányokra marcangolja, amint őregasszonyok a gyolcsot és selyemrongyokat tépegetnek.

Apróra tépegettek bennünket a hosszú csontos ujjak, míg egész énünk mintegy régi rongyok halmazává nem lett, aztán legbensőbb érzéseink, legközvetlenebb gondolataink, mindaz, amit cselekedtünk és beszélünk, alaposan meg lett vizsgálva, össze-vissza lett kutatva, bontogatva, s a fagyos szemek ezt nézték s a fogatlan száj kacagott és így sutogott:

— Lám, csak rongyok... csupán csak rongyok!

Az akkori idők emberei között akadtak azért néhányan, akik a fagyos szemű szellemnek megnyitották a lelküket. Az egyiknél ott ült figyelve a cselekedetek forrásánál, gunyosan nevetve jó és rossz, mindent megértve, semmit sem ítélve el, vizsgálódva, irányítva, boncolgatva s a szív indulatait és a gondolat erejét szakadailan gunyos nevetésével megbénítva.

A szép Marianne magában hordta az önbírlatnak ezt a szellemét. Érezte, hogy fagyos szeme, gunyos mosolya minden szavát, minden lépését kíséri. Élete színjátékká lett, amelynek ő az egyetlen nézője. Nem volt többé már ember, nem szenvedett, nem örült, nem szeretett; a szép Sinclair Marianne szerepét játszotta s az önbírlattól ott ült meredt fagyos szemmel, szorgalmasan boncolgató ujjakkal és nézte az ő szereplését.

Két részre volt osztva. Haloványan, kelletlenül, gunyosan ült ott az énjének egyik fele és nézte gunyosan, mit cselekszik másik fele és soha annak a csudálatos szellemnek, aki az ő lényét szétboncolgatta egyetlen résztvevő szava nem volt.

De hol volt a cselekedetek forrásának az a pályány óre azon az éjszakán, amikor az élet teljességét megismerte? Hol volt akkor, amikor ő, az okos Marianne száz meg száz szempár előtt Gösta Berlinget megcsókolta, amikor kétségbeesésében a hóba vetette magát, hogy meghaljon? Akkor a fagyos szemek vakok voltak, a gunyosmosoly elhalt, mert a szenvedély viharral töltötte el a szívet. A mesebeli vadászat vad robaja a füle mellett haragot el. Azon a szörnyű éjszakán egész ember lett belőle.

Ó, öngunynak Istene! Amikor Marianne végtelen megerőltetés után megmerevedett tagjait végre fölemelhette és Gösta Berling nyaka köré fonhatta, akkor az őreg Beerencrutz alakjában szemedet a földről bizonyosan a csillagok felé fordítottad. Azon az éjszakán nem volt hatalmad. Halott voltál akkor is, amikor szerelmi himnuszait zengte a szép Marianne — halott, amikor Sjöbe sietett, hogy elhozza az őrnagyot, halott, amikor megpillantotta az erdő fölé a lángoktól pirosító eget.

Lám, megjötték ők, a hatalmas viharhadarak, a szenvedélyek démoni sasai. Tűzhálmón érekkarmokkal csaptak le rád zuvva, te fagyos szemű szellem; karmaikat a nyakadba vágták, s téged az ismeretlen semmisségbe sodortak. Halott voltál, zét voltál zuvva. Hanem végre elvonultak, a büszké, a hatalmasak, ők, kiknek utja kiszámíthatatlan, akiknek röptét senkisé megfigyelheti meg; s az ismeretlenség mélyéből újra feltámadt az önbírlatt csodálatos szelleme és újra letelepedett a büszke Marianne lelkébe...

Egész február havában betegesen feküdt Marianne Sjöben megkapta a himlőt. A borzasztó betegség egész erejével rohanta meg, amikor

amugy is meg volt hüve és annyira ki volt merülve, hogy csaknem bele halt, de a hónap vége felé kezdett mégis magához térni. De még nagyon gyöngye volt és az arca eltorzult. Soha többé nem lehetett a szép Marianne.

De arról a csapásról, amely gyászt készült hozni egész Wermlandra, mintha csak valami drága kincsét veszített volna el az ország, Marianne és ápolónőjén kívül eddig senki sem tudott. Még a lovagok sem tudták róla. A betegszoba, amelyben a himlő volt az ur, nem mindenki számára volt nyitva.

De lehet-e bármikor is erősebb az önbírlat, mint a gyógyulás idején? Akkor ott ül meredten és mereszti jégzemét és tépet, marcangol a kemény, csontos ujjával. És ha jobban odané az ember, hát látja, hogy hátul egy másik sárca, halovány lény ül, amely gunyosmosollyal mered maga elé és a mögött még egy és újra egy másik — s mindannyian gunyosan nevetnek egymáson és az egész világon.

És mialatt Marianne ott feküdt és magát mindazzal a sok merév jégzemmel vizsgálgatta, akkor egykori érzései mind elhaltak benne.

Ott feküdt és adta a betegot, ott feküdt és adta a boldogtalant, adta a szerelmet, adta a bosszuvágyót. Benne volt ő mindebben és mégis csak játék volt ez.

A jégzemek tekintete alatt minden játék és valótlanág lett, résen voltak azok és rájuk is vigyázott egy szempár és erre megint egy másik szempár — végtelen sorozatban.

Az élet minden szívós erejére varázsálomba borult. Az izzó gyűlöletre, az odaadó szerelemre Marianne csak egyetlen éjszakára volt képes — több időre nem. Azt sem tudta, vajjon szerette-e Gösta Berlinget. Vágyakozott arra, hogy lássa, de tulajdonképpen csak azért, hogy kipróbálja, el tudná-e Gösta Berling őt felejtani.

Mialatt a betegség uralma tartott, csak egyetlen tiszta gondolata volt: sonja volt a miatt, hogy betegesége ki ne tudódjék. Nem akarta látni a szüleit, nem akart kibékülni az apjával, tudta, hogy meg fogja banni, amit tett, mihelyt értesül róla, hogy milyen beteg volt. Meghagyta hát, hogy szüleinek és bárkinek is azt mondják, hogy szembaja miatt, amely gyakran meglepi, ha Björneban tartózkodik, kell neki lebecsült függönyök mögött maradni. Megtöltötte ápolónőjének, hogy elárulja, milyen nagy beteg volt ő; megtöltötte a lovagoknak, hogy orvost hozzanak Karlstádthoz. Hiszen csak himlője van, de csak a legkönyebb fajtaból és az ekeby-i házipatika elegendő arra, hogy meggyógyítsa.

Sohasem gondolt arra, hogy meg is halhat; csak ott feküdt és várta a gyógyulását, hogy Göstával a paphoz menjen a kihirdetésük végett.

De a betegségen és a lácón végre is tul volt. Megint hűvös és nyugodt lett. Ugy tettzett neki, mintha egy egész világ boldogján között ő volna az egyetlen józan. Nem gyűlölt és nem szeretett. Értette az apját, értette mindannyiukat. Aki pedig ért mindent, az nem gyűlölt.

Megtudta, hogy Sinclair Menyhért árverést akar tartani Björneban és mindent el akar pusztítani, csakhogy semmit se örökölhessen tőle. Mondták, hogy olyan alapos pusztítást akar véghezvinni, amilyet csak lehet; előbb minden butort és házi készletet akart eladni, aztán a jószágot és a gazdasági szerszámokat akarta eladni, végül az egész birtokot; és az egész pénzt számba akarta kötni és a Lőf-tóba süllyeszteni. Pusztulás, megsemmisülés legyen az öröksége. Marianne jóízűen mosolygott amikor ezt meghallotta: ilyen volt annak az embernek a természete, így kellett cselekednie.

Különönek tetszett Marianneknak, hogy a szerelem dicsőségét valaha is zengen tudta. Kunyhórl és szivről álmodott; most nem tudta megérteni, hogy valamikor ilyen álma lehetett.

A természetesség után sóvárgott. Beleláradt már az örökös jätékba. Sohasem volt valami erő s az érzése. Alig is gyógyolta a maga szépségét, ellenben irzótt a mások sajnálkozásától.

Ó, csak egyetlen percnyi önfelédtséget! Egyetlen szót, egyetlen tettet, egyetlen mozdulatot, amely ne legyen kiszámított!

Egy napon, amikor a szobát szellőzték és a fertőzött megisztították, hívatta Gösta Berlinget. Azt felelték neki, hogy elutazott a Björnei árverésre.

Bizony nagy árverés volt az, Björneban.

Régi, dus ház volt. Mértőföldnyi messzeségből jöttek az emberek, hogy árverezzenek.

A nagy Sinclair Menyhért mindent, ami csak volt a házban, a nagy teremben halmozott egybe. Ezérféle holmi hevert ott tarka összevisszaságban, garmadákban, amelyek a padmagyért értek. Jómaga, mint a pusztítás angyala járt-kelt a házban és mindent összehordott, amit csak el akart adni. A fekete főzfazekakat, a faszékeket, a oinkanásokat, a rézédényeket, mindezt nem bántotta, mert semmi sem volt rajta, ami Marianne emlékeztette; de csakis ez a holmi mekült meg a haragjától.

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank főtanácsa ma Bécsben ülést tartott, amelyen tudomásul vette Horváth Elemér alkormányzóhelyettesnek a Magyar Általános Hitelbank igazgatójává történő megválasztása következtében benyújtott lemondását. Az ülésben tudatták még, hogy ezentul valamennyi bankintézet föl van hatalmazva arra, hogy a felek kívánságára töltéses szerint való, tisztel osztható összegben korona értékű aranypénzre szóló vámaranyutványokat ily aranypénzek vagy bankjegyek letétele esetén díjtalanul állítsion ki.

Ipartestületek a sztrájkok ellen. Az Országos Iparügyi testület ipartestületi, továbbá kézmű- és kisipari szakosztályai legutóbbi ülésükön elhatározták, hogy a kereskedelmi miniszterhez felterjesztés intésenek a munkaadóknak a sztrájk ellen való megvédésére alkalmas törvényes intézkedések alkalmazása, továbbá a sztrájk törvényhozási szabályozásának tanulmányozása iránt. Elhatározták továbbá, hogy az összes iparágak munkaadóinak szervezkedésére mozgalmat indítanak. A miniszterhez intézett felterjesztés ma adta át a szakosztályok elnöksége, Thék Endre elnöklete alatt, gróf Serey Béla államtitkárnak és Saterényi József miniszteri tanácsosnak.

Szarvasmarhavasár. (A budapesti marhavasár téri vásár pénztár-részvénnytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 1725 darab, magyar tehén 682 darab, szerbiai ökrök 538 darab, szerbiai tehén 24 darab, növendékmárha 25 drb, bivaly 35 drb, bika 178 darab, összesen 3107 drb és — darab a hét folyamán a vesztélyezésen. — Gazdasági marhák: Igás- és hizalmivaló ökrök 53 darab, fejőtehen 172 darab, igás bivaly — darab, tímó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 86.— K-tól 73.— K-ig, kivételesen —, K-ig, 100 kilónként élő sulyban, középminőségű 80.— K-tól 64.— K-ig, silányabb minőségű 64.— K-tól 59.— K-ig, Magyar parasztmárha jobb minőségű 60 K-tól 68.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 52 K-tól 59 K-ig, Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 68.— K-tól 74.— K-ig, kivételesen 80 K-ig, középminőségű 62 K-tól 66.— K-ig, silányabb minőségű 56 K-tól 60 K-ig, Szerb és boszniai ökrök, legjobb minőségű 62 K-tól 70.— K-ig, kivételesen 71 K-ig, silányabb minőségű 50.— K-tól 60.— K-ig, Bika jobb minőségű 62 K-tól 74.— K-ig, kivételesen 78.— K-ig, silányabb minőségű 52.— K-tól 60.— K-ig, Bivaly 42 K-tól 62 K-ig, kivételesen 54.— K-ig, Magyar tehén 44.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, Tarka tehén 46.— K-tól 68.— K-ig, kivételesen 82.— Kicsontozni való marha —, koronától —, koronáig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól —, K-ig kilogrammonként, kivételesen 720.— koronától 770.— K-ig páronként, középminőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök, fehér 100 kg-kint —, K-tól —, K-ig. Fejőtehen, keresztetekt, szines 200 K-tól 320 K-ig darabonként, bonyhádi faj 280 K-tól 400 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly —, K-tól —, K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás mintegy 600 darabot kisebb volt a mulhetinél, konzervéökrök 400 darabot vásároltak, miután azonban a helybeli fogyasztás gyengébb, az árak legjobbnyre változatlanul maradtak. Elsőrendű hizott ökrökért métermázsánként 1 koronával alacsonyabb árakat jegyeztek, mert e minőségből a felhajtás nagyobb volt. Szerb ökrökért 1-2 koronával magasabb árakat jegyeztek, mert az idegen vevők részéről a kereslet erősebb volt. Jármos ökrökben a forgalom csekély, fejős tehén üzlet változatlan maradt.

Borjuvásár. 1904. évi március hó 24-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvénnytársaság tudósítása.) Felhajtás. Belöldi élő borju 1011 drb, leöldi borju 17 db, bécsi borju — db, — db, növendékmárha 18 darab, bárány élő 10 darab, leöldi bárány 2178 darab. — Árjegyzések. — Belöldi élő borju 1 rendű 80-90 L-ig, kiv. 92.— f., II. rendű élő borjukért 70-78 L-ig, I kilónként, leöldi borju I. r. — L-ig, II. r. 34 L-től 90— L-ig, kivét. I. kilónként, levonas nélkül. Nyugott borjukért L-ig. Növendékmárha — L-től — L-ig, I. r. — L-ig, középminőségű — L-ig, alárendelt — L-ig, I k-kint. Bárány élő — k., leöldi bárány 6.—17.— korona, kivételesen ár — k-ig páronként. Az irányzat általában vonatott.

Sertés konzumvasári jelentés. (A székeslővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Március 24-én. Felhajtás összege 570 darab sertés, 50 darab stüldő. Előző napi eladatlan maradvány 83 darab sertés, 21 darab stüldő, összesen 653 darab sertés, 71 darab stüldő. Eladottat 503 darab sertés, 56 darab stüldő. Eladatlan maradvány 161 darab sertés, 15 darab stüldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül 98-101 fl.-ig, II. rendű 280-350 kilogramm 94-97 fl.-ig, II. rendű selejtezett 80 — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 800 kilogramm felül 101-106 fl.-ig, fiatal közép 220-300 kilogramm 97-105 fl.-ig, fiatal könnyű 220 kilogramm 86-98 fillérig, stüldő — fillérig, malac — fillérig. Husserős: nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm 84-88 fillérig, stüldő 92-100 fillérig

malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonas nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők. Bécsi szarvasmarhavasár. Március 24-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhottak: 3624 darab borjut, 2456 darab élő sertést, 685 levágot sertést, — darab élő juhot, 389 darab levágot juhot, 4603 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju — fill., elsőrendű — fill., kiv. — fill., levágot borju 96-116 fl., legelsőrendű 118-128 fl., legeleje 130-136 fl., zsirsertés — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — f., levágot nehéz sertés 98-118 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zeira hizalt sertés — f., könnyű sertés 120 — fillér, elsőrendű stüldő — l., élő juh 50-54 fillér, levágot juh 60-88 fillér, bonyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12-30- korona páronként.

A budapesti gabonaüzede.

Budapest, március 24.

Vételkedv hiányában csak néhány métermázsza buza került a forgalomba nyomott áron. Rozsban nyugodt volt az irányzat. Tengeri alig tartott áron került a forgalomba. Zab jegyzése 5-10 fillérrel alacsonyabb.

Eladottat: Buda, Tiszasávidéki: 800 mm. 79-8 k: 8 K. 62 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 62 1/2 f., 200 mm. 80 és 200 mm. 78 k. 8 K. 67 1/2 f., 300 mm. 79-5 k. 8 K. 60 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 60 f. Pestmegyevidéki: 100 mm. 79 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 30 f. Bácskai: 200 mm. 77-5 k. 8 K. 42 1/2 f., 880 mm. 77 k. 8 K. 20 f.

Mind három hónapra. Ross: 500 mm. 6 K. 42 1/2 f., paritásra. Árpa: 150 mm. 5 K. 85 f. paritásra. Zab: 100 mm. 5 K. 65 f. Kiszámítások mellett. A kászárú hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint közlőszámban és kilogrammonként — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Table with 3 columns: Name, Kiló, 50 kilogramm ára. Rows include Tiszasávidéki, Pestmegyevidéki, Bácskai, Ross, Árpa, Zab, Kiszámítások mellett.

Table with 3 columns: Name, Kiló, 50 kilogramm ára. Rows include Rozs, Árpa, Kékes, Zab, Tengeri, Malac, Repce.

A határidőszámlát folyamán a következő kötések történtek: Áprilisi buza 1904. 8.07-8.08-8.06-8.08. Májusi buza 1904. 8.10-8.06. Októberi buza 1904. 8.07-8.08-8.06-8.02. Áprilisi rozs 1904. 6.41-6.42-6.39. Októberi rozs 1904. 6.51-6.53. Májusi tengeri 1904. 5.15-5.17. Júliusi tengeri 1904. 5.27-5.29-5.29. Áprilisi zab 1904. 5.29-5.30-5.28-5.81. Októberi zab 1904. 5.49-5.51. Auguszt. repce 1904. —. —. —.

Déli egy óraok a következő szóróáraknál állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1904. 8.02-8.04. Májusi buza 1904. 8.05-8.06. Októberi buza 1904. 8.01-8.02. Áprilisi rozs 1904. 6.40-6.41. Októberi rozs 1904. 6.51-6.52. Májusi tengeri 1904. 5.16-5.17. Júliusi tengeri 1904. 5.28-5.29. Áprilisi zab 1904. 5.31-5.32. Októberi zab 1904. 5.51-5.53. Repce augusztusra 11.15-11.25. Délután fél 5 órakor zárult: Áprilisi buza 1904. 8.04-8.05. Októberi buza 1904. 8.03-8.04. Áprilisi rozs 1904. 6.40-6.41. Októberi rozs 1904. 6.52-6.53. Áprilisi zab 1904. 5.31-5.32. Októberi zab 1904. 5.51-5.53. Májusi tengeri 1904. 5.17-5.18. Júliusi tengeri 1904. 5.29-5.29. Augusztusi repce 1904. 11.15-11.25.

A budapesti értéktőzsde.

Nyugodt hangulat mellett nagyon szűk keretek közt mozgott az üzlet és az árnyalások gyengültek. Déliben változatlan külföldi jegyzésekre stagnált az üzlet: az árnyalások tartottak maradtak. Valuta és éroáru szűzár.

A helyi értékek pisán nyugodt volt az irányzat. Előzetes: Osztrák Hitelrészvény 642.—642.50. Magyar Hitelrészvény 702.—. Osztrák-magyar államvasut 636.50-636.75. Rimamurányi vasutú 447.—. Köszti vaspályá-társaság részvény 585.50 korona. A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelrészvény 643.—643.75-643.50. Magyar Hitelrészvény 703.50. Osztrák-magyar államvasut 636.75-637.—636.75. Rimamurányi vasutú részvény 476.50-476.—. Jelzálogbank részvény 517.—518.—. Magyar koronajárék 98.—97.90 korona.

Yd órákor zárult: Osztrák Hitelrészvény 642.75. Magyar hitelbank részvény 703.—. Lössmülnöbörk részvény 452.—. Rimamurányi vasutú részvény 476.50. Osztrák-magyar államvasutú részvény 636.50. Köszti vasut részvény 538.—. Városi villamos vasut részvény 318.50 korona.

A hivatalos szárlatok a következők voltak:

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Magyar államadóság, Osztrák államadóság, Idegen államadóságok, Egyéb nyilvános közeledek.

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Bankok, Magyar kereskedelmi bank, Magyar hitelbank, Magyar államadóságok, Magyar koronajárék.

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Malacok, Magyar koronajárék, Magyar államadóságok, Magyar koronajárék.

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Közelekedési vállalatok részvényei, Déli vasut, Magyar koronajárék.

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Könyvvadok részvényei, Pesti könyvvadok, Magyar koronajárék.

Table with 4 columns: Name, Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Külföldi vállalatok részvényei, Hungaria m.b., Magyar koronajárék.

Szerkesztői üzenetek.

Kézirátokat nem adunk vissza.

R. D. Joga van vásáron is árusítani. — K. J. Most már roppant nehéz az intézkedés. Mégis kísérleje meg újabb illetőségi helyén, ahová írja meg részlete- sen az ügy állását. — Földi. A pénzügyeségnél be- tekintheti a vámszabályzatokat. A postahivatal eljá- rása jogos. — T. J. Ujpest. 1. Bevált. 2. Nem közöl- hető. — F. Budapest. A kereskedelmi minisztérium- hoz feleltethető. — Sz. A. Kiskörös. Terve van véve, azonban még az előkészítés stádiumában van az ügy. — F. E. Mezőcsanak. Orvos dolga ez. — K. B. Budapest. Az anyakönyvezetési hivatalban kés- zéssel utbaigazítják. — E. J. Minden héti ői szá- munkban közreadjuk a jelentést. — W. E. Baja. Meg- tagadhatja, de kötelezettség alól nem menekül. Egységként a speciális eset természetétől függ a dolog. — B. B. E. A vásár napján fel van függesztve a munkássámt. Az ünnep előtti napon külön kereske- delmi miniszeri rendeletűl függ a felfüggesztés. — Farass. Melegem érzett s jól megirt parabola. De — parabola. Ez a múltját idejét mutatta. A modern világ lehámozza a dolgokról a jékipes rétegeket és életűl hőkölő realitást kíván. — Nemo. 1. Akármilyen mód- ját választja is a szakításnak, azt, amit óhat, hogy őt meg ne haragítsa, azt úgy sem érheti el. Kíméletet formában mégis tén levélben adhatná neki tudtára, hogy az ismeretséget valami el nem mondható ok miatt meg kell szakítania. Ezt az okot később, majd talán néhány év múlva lelehetné, de most ne vegye

gyöngédtelenségnek, ha mindkettőjük érdekében egy időre a közelebbi érintkezés elől ki kell térnie. Az indító okot azonban ne árulja el semmiesetre sem, bárhogyan kérné is őt erre. — Illik. 3. Fiumében van katona-kórház. 4. A gyárban óraszerkezeteket is készí- tnek. — K. J. Mivel a levele annak idején megsemmisítet- tük, nem tudhatjuk, hogy az említtet válassz kinek szót. — Angol. A helyi könyvkereskedést bízza meg, hogy a lipsei kiadónál szerezzé be a munkát. — V. J. Budapest. Harmadik év az elővűl és ideje. Ha hazajön, megbüntetjük. — Győri asszony. 1. Méltóságos. 2. Sötét ruha. — Nagy-Tapolcsány. Ilyen egyeletet nem ismerünk. — 278 887. Nehéz dolog Bizzon meg veie ügyvédet. — G. L. Rendesen négy középiskola el- végzését kívánják. — E. Gy. Mind a kettő helyes. — M. S. Hazostályadott kell fizetni. — E. J. N. Sáros. Vallalatok megbízhatóságáról nem adhatunk érte- stéseket. — G. R. Van nyugdíjra való jogosultsága. — V. N. A Szanatórium a fölvetelt módosítja ezek: 1. A fölvetelt belyegmentes folyamodást kell a Szanató- rium-egyesület elintéskéhez intézni s az Szanatórium igazgatóságának (Budapest, Budakeszi erdő) kell elküld- deni. E folyamodásból kell csatolni: 1. A beteg ál- lapotáról szóló írásbéli orvosi jelentést, amelyet a kezelőorvosnak kell kiállítani egy nymtatott kérdő- ívet, amelyet a Szanatórium igazgatósága, ha hozzá levelelbeli megkeresés érkezik, szívesen elküld bárki- nek. 2. kötelező nyilatkozatot arról, hogy a beteg a Szanatórium házára el pontosan be fogja tartani, a kuráját az intézet főorvos tanácsa ellenére három hónapon belül nem fogja főbeszakítani. 3. Igazol- ványt arról, hogy a jelentkező a szegényápolási

költségek fűdözésére képes. A napi ápolási díj az öt- hat ágyas közös szobákban napi négy korona, a két ágyas szobákban hat korona, az egy ágyas szobákban nyolc korona. Ingyenesen csak oly beteget ápolnak, akit valamely egyesületi ágy-ala- pító aml a fölvetőre. Ez esetben a folyamodás- hoz az ingyenes fölvetelt kell kérni és a 3. pontban említtet igazolvány helyett az ágy-ala- pítónak írásbeli ajánlást kell hozzáfűzöcsatolni. — E. deklődő. Jelenise be az illetékes és sótku iparbató- ságnál, hogy a tervezett ipari kívánja folytatni. A be- jelentésről szóló iparbatósági igazolvány legfőbb három nap alatt kiadandó, különben a három nap le- tete után a bejelentés megkezdheti az ipar üzését. — Előfizető leánya. 1. Magyar Bazár: Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. szám. 2. A kiad/hivatalban inéked- tünk. — D. L. Zilah. Államudományi Államvisz- gázhoz nem elegendő a kvalifikációja. A jogkari dekanátusban megkaphatja a tanulmányi rendet. — Tanótanító. A Magyarországi Tanótanító Egyesület (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 6. szám) az eye- sület tagjai részére éleltre szóló ideig enes bizonyít- ványokat ad ki, amelyek a megjelölt időre tanótani- tásra jogosítanak. A jelölt aztán a félév letelevel az egyesület bizottsága előtt szakvizsgálatot tesz — ren- desen december havában — és ennek alapján végle- ges bizonyítványt kap. — A. S. Kaposvár. A ma- gyar királyi kérészetű tanítótanítók (Budapest, I. körlet Gerlelt-hegy. Ménessi ut 45. szám) nyer megkértszi kiképzést. — H. D. Debrecen. R. K.: Budapest, Múzeum-körűt 5. szám. — Gyó-Ditró. 1880. március 25-ike csütörtöki napon volt.

A Párisi nagy árubáz tüzétől

megmentett házban leltár után még a következő árak adnak el becsülési áron alul:

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like '1 perasa miniatúrágy', '1 sznyrus miniatúra', '1 ablakra való szövet függöny'.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like '1 ruhára való remek francia dolan', '1 nagy dolan', '1 vaskorona'.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like '1 mt. valódi spárga-sztyeg', '1 mt. valódi nagyvas', '1 vág. damaszt'.

Mintákat nem kldhetnk. Minden vevő ingyen kap életnagyságu remek kétréaraz arcképet 3 kor. utánfizetésel.

300-500 koronra havi jövedelmét nyújt budapesti bankház, minden állásban, bárhol élő egyéneknek az 1883. évi XXXI. t. c. értelmében, sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása által.

Jótállás mellett óvszereket, orvosiágy angol és amerikai készleteket, orvosiágy angol és amerikai készleteket, orvosiágy angol és amerikai készleteket.

A 21204. számú „Fegyverzet indukciós motorok számára” című, 1900. október 16-ról kelt magy. szabadalomra vevők v. engedményesek kerestetnek.

6 frónyi vftelml INGYEN! egy életnagyságu arckep. Totazise szorintl fonykóp után a cash cipzáp de tall-ruhákban.

Figyelem hölgyeim! Legjobb minőség. Mesés olcsó árak. 1 kilogram szonacozott főzőedény mindenféle szobában 70 kor.

Női- és uri fehéreműt. Rudas M. Budapest, Szondy-utca 32. Fogyókókat a legújabb módszer szerint készí- tésükkel.

BUTOROK. Háló, ebéd- és szalon butorok, úgy kémpáncz, mint részlet- díszítőre árelemelés nélkül, olcsóbban mint bárhol, kaphatók.

Biztos gyógyulást keresőknek nem betegségekben szenvednek. Dr. Garai Antal v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és leg- régebbi 30 éve fennálló rendelő-üznet.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET vesztelen módon az arakadás és eszemplós megkérülések val. elfogad az eláramló Szabadalmazott Butorkosváltó Caró és Jellinek szállító, Budapest, V. Arany János-utca 24.

HOLLANDI életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Liffreute) BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 1. Kivonat a díjtáblázatokból.

Dr. Garai Antal v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírv és leg- régebbi 30 éve fennálló rendelő-üznet. Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Tarján A. angol posztóáruháza Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 23 B. Újdonságok Valódi Angol uri ruhakelmékben. Minták ingyen es bérmentve.

Szombati d. u. Vasárnap este. Magyar kir. Opera. Nemzeti színház. Vigaszínház. Népszínház. Magyar színház. Királyszínház. Uránia színház.

Nagy butoreladás készpénz és hitelle. Dósa Kálmán Budapest, Kerepesi-ut 28. Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Színházak heti műsora. Magyar kir. Opera. Nemzeti színház. Vigaszínház. Népszínház. Magyar színház. Királyszínház. Uránia színház.

En Csillag Anna

180 cm. 81 éves hosszú
Lepény-füzet, az által
lan felkelti Kötés és nagy
szeszálata után drámá
Ezen kedves az egyedül sze
a haj szőke, a név és a
módszertára, a fejér erőt
sére, annak erős és teljes
szakult növekedés és máz rövid
idei használat után is úgy a
hajnak, mint szakkalnak termé
szése fényt és teljeseget köl
csönös és nagyra szokott a
korai megújulás, egés a
kérd azkorig.

Egy fényűző
1, 2, 3 és 5 frt.
Postai számlákra bankoktól és
bancoktól előre való beküldés
után vagy utána való az egész
világba a gyártó, hogy a ma
den rangos intézkedés.

Csillag Anna
Wien, I., Graben 10.

Butor

accensli, arizales és kár
pilos árúban, valamint an
gol búr garnitúrában
Andrássy-ut 4. sz.
alatt. Csak rövid ideig. V.
déklet figyelembe különösen
ajánljátok.

GUMMI

valódi francia és ameri
dócsor, orvosiang rend
előre, 3 db legf. a leg
jobb és legújabb 1 kor.
levélbőgő beállítások
után azután bérmentve és
diszkreton. Berkevitte Gz.
H. Epost VII. Sip-utca 11.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmány
gyógyász, melylyel az
elgyengült erőt vissza
nyerhetik. Mindenki, aki
ezirint ir, kap egy próba-
csomagot, egy 100 oldal
s könyvvel postán, jól
becsomagolva. Ez egy
csodálatos csodagyógy-
ász, mely már ezeket
mentett meg, kik fiatal-
kori kihágások miatt neki
betegségeben, syphilis és
elgyengült férfierőben
szenvetted. E céből el-
határozta az intézet, min-
denkinek egy csomag
gyógyszert, felvilágosító
könyvet együtt ingyen
küldeni. E házszerelet a
baj odahaza gyógyítható
és mindenki, aki fiatal-
kori kihágások miatt neki
betegségeiben, szellemi
gyengeségben vagy króni-
kus bajokban szenved,
otthon gyógyíthatja magát.
Ezen gyógyszer közvetlen
hatáson szörvekre, mely-
ek erőt szűkelegnek és
csodálatosan gyógyítja az
évek óta tartó betegsége-
ket. Orvok és fiatalok
írhatnak a „State Medical
Institut”-nak alanti címen,
honnét nekik a csomag
haladéktalanul megküldé-
dik. Az intézet elsősorban
azokat akarja megmen-
teni, kik kezelés miatt
otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbaküldemény
bizonyítja, hogy mily
könnyen lehet a vese-
betegségekből otthon is meg-
menteni. Az intézet nem
tesz kivételt. Mindenki
írhat a gyógyszerért bár-
honnét is magyarul, mire
neki diszkreció mellett
egy gyógyszerküldemény
küldetik felvilágosító
könyvvel együtt. Irjon
azonnal. A küldemény oly
szépen van csomagolva,
hogy tartalmaz senki sem
gyanítja. A levelek követ-
kezleg címszövegek: State
Medical Institute, 9. Elec-
tromBuilding, Fort Wayne,
Ind., Amerika és minden
levél bérmentesítendő.

Sapka „CITO“ sapka

Egyetlen hajnövesztő szer,

melyet eddig a modern orvosi tudomány mint legbátrabbab-
bát ajánl. Minthogy nem csodaszor, hanem a fejér piya-
lóllátjának alapos tanulmányozása alapján klinikailag ki-
próbatva: hajhullás, kopásáta ellen és hajnövesztésre elő-
keltető készítmény, orvosok által is rendeltve. Jobb hírből
mint biztos sikert eredményező hajnövesztő szer
legjobban ajánljátok.

- I. sz. szeszkek számára valós
- II. sz. férfiak
- III. sz. nők

As oldat 3 szinben kapható:
a) oldat barnák számára,
b) szeszkek

1 CITO-sapka ára befelé 4 kor.
Minden külön bétés . . . 60 fill.
Egy liter CITO-oldat . . . 7 kor.
Felt . . . 4 kor.
Nyugdíj raktár Magyarországon: PÉTESEK
SZÉL HANG Gyógyászok, „Fekete Sas” drogeriájá-
ban Ullpest. — Telefon 39-78.
Az összes államokban szabadalmazva.

Telefon 62-65. Telefon 62-68.

„Columbia-Grafophon“

! A világ legtekélyesebb beszélőgépe!
! COLUMBIA-lemezek és hengerek!

COLUMBIA-lemezek és hengerek
elsőbbség és jobbak, mint minden más gyártmány!
Arjegyűk és lemezejük ingyen.

Wiegand és Társától, Budapest, Agrotelky-
utca 17.

A divatos műhímzéshez

nekihözhetően a leg-
újabb szerkezetű körhajtás
eredeti WHEELER és
WILSON 9-os varrógép,
melyen a til- és gobelin-
hímzések kivül a leg-
szébb attört és aszour-
munkák végezhetőek. Var-
rása a legszébb a leg-
jobb, járása a legkíményeb
és leggyorsabb. Képzéslet
minden nagyobb vidéki vá-
rosban. Ahol nincs, ké-
rem hozzáim fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker.
Károly-körút 9. sz
a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York ca. és kir. udvari
szállító magyarországi vezérlőviseelője.
Nagy árjegyűk kívánatra ingyen és bérmentve.

12 HP. gázmotor

alig használt, igen jó, olcsón eladó.
Ugyanott csukott négyüléses batár is eladó.
VI. ker., Dálnok-utca 26. sz.

FERFIK ÉS NŐKNEK

legmekacsabb hevény és idült folyásoknál befoveszkendezés
névelő a legisto-
sabb gyógyszernek a „Sandilabdacsok”
bizonyultak. Egy doboz 100 labdas tartalmával és pontos
használati utasítással 60 korona. Vidékre utasítást melletti dis-
kreton küldi a „Magyar Királyi gyógyszerár Budapest,
V., Harokhó-utca 3. sz. (Győzeletpár sarok).

Titkos betegségek

bürocs gyógyítására olismert radikális gyógy-
móddal folytat legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZAR J.

v. körházi orvos, specialitást.
Rövid idő alatt a pospon gyógyít hügyzervi és hólyagba-
jokat, továbbá minden bőr-, ideg-, és vértelenségeket,
korai elgyengülést és bármily női betegségeket.
Budapest, VII., Károly-körút 5.
(Dob-utca sarkán, I. emelet. Hajárás a lépcsőházban).
Rendel: délelőtti 10-4 és este 6-8 óráig.
Levelekre szakorvosi tanácsokat szolgát és gyógyszerrel le-
gondosodik, titkariátus mellett — Nőnek külön váróterem.

A legjobb új és egyszer használt ZSÁK

vizhatlan ponyva legolcsóbban kapható
FISCHER J. ponyva-és zsákaruházában
Budapest, V., Nádor-utca 31-33

Vesztek állandóan minden mennyiségben használt
zsakot és becserelek újakra használt terményzsakokat.
Ponyvaköszönő-intézet. Legszolidabb kiszolgálás.
Alapítva 1882.

Valódi ezüst evőkészletek

11 illiórt gramma díszes monogramm véssétek
Schönwald Imre ezüstműves és ókszergyárosnál Pécsen.

Fr. Gessner

húzóharmonika-gyára
Magdeburg 17.
ajánlja sokszor kintutelt, világítón
gyártmányait a t. közönség figyél-
mébe.
Képes árjegyűk ingyen és bérmentve.

Grand Prix világkiállítás Paris 1900.
Kwizda Ferenc János
os. és kir. oszt., magyar, román kir. és
bolgár fejed. udv. szállító, ker. gyógy-
szerek Kornenburg, Bécs mellett.

KWIZDA-féle szabadalmazott

Pneumatic-lábszárvédő | Lábszár-védő
gummból és léggárnával.

szürke, fekete, barna és fehér szinben és négy nagy-
ságon készítenek és pedig a bal és jobb láb részére.
A-b-nyúl márt terjedelm szerint;
1. sz. . . . 20-23 cm.
2. sz. . . . 23-24 cm.
3. sz. . . . 24-27 cm.
4. sz. . . . 27-30 cm.
Ára árazabonkénti:
szürke:
1. sz. . . . korona 5.50
2. sz. . . . korona 6.00
3. sz. . . . korona 6.40
4. sz. . . . korona 7.00
fekete, barna és fehér:
1. sz. . . . korona 5.00
2. sz. . . . korona 5.50
3. sz. . . . korona 6.00
4. sz. . . . korona 6.50

Illusztrált katalógus gratin és franco.
Raktár Budapest: Wenzly István, Váci-utca. Glass
József, Kornenburg-utca 9. Hegyi és Sitányi, Múzeum-
körút. Dulos A., Egyetem-utca. Freund A. és Fia, Korona-
herceg-utca és M. Huszella, Váci-utca.

KISS szerencséseje

NAGY!

A XIII. osztálysorsjáték 6. osztály-
nak tegnapi első húzásán a következő
nyeremények estek sorsjegyzeinkre:

2000 korona a 108458. számra

1000 K a 27199 sz	500 K a 39068 sz
1000 . . . 63455 .	500 . . . 68576 .
1000 . . . 68020 .	500 . . . 73308 .
500 . . . 8319 .	500 . . . 100123 .

azonkívül a

479	21646	40620	78304	91530
603	21867	41642	79116	91534
635	21939	45559	79173	91939
651	22231	48167	79325	92310
746	23239	54766	79350	92486
760	23298	56061	79836	92578
8128	23285	56064	79848	92589
8173	23262	56081	80130	94200
8191	24799	56840	82146	94222
8205	27188	56844	82634	94962
8229	29342	57512	82648	95347
8248	29464	58591	86319	96073
8298	29552	60097	87021	97739
8311	29589	60140	87770	98209
8333	30648	63611	89027	98212
8357	30878	64624	88039	98222
10040	30911	66003	88045	100140
12040	30914	66006	88118	100846
13364	30920	66010	88152	100856
13655	30990	66019	89910	102165
17916	33803	67331	89957	102190
20551	33812	67340	89961	102924
20557	37777	67647	89975	102928
21052	39418	68001	90422	103926
21054	39435	68016	90536	106054
21375	39455	68820	91315	108796
21509	39479	70496	91513	108798
21516	39592	73357	91525	109461

számok a 200 koronát nyertek.

A tegnapi tartott sorsolás után még a
következő nagyobb nyeremények marad-
tak a szerencsekerékben:

1 jut. 60000 K.	4 nyer. a 20000
1 nyer. 40000 K.	5 „ „ 15000
1 „ 20000 K.	21 „ „ 10000
1 „ 6000 K.	46 „ „ 5000
1 „ 5000 K.	352 „ „ 2000
1 „ 4000 K.	691 „ „ 1000
2 „ 3000 K.	991 „ „ 500
1 „ 2500 K.	

A még folytatandó főhúzásokra, melyek
április 20-ig tartanak szerencse-sorsje-
gyeket ajánljuk dús számválaszték-
ban, különösen a következő készletben
levő számokat:

Egyet sorsjegyek 81429, 61369, 100234	Főt sorsjegyek 16255, 90878, 49555
160 kor.	80 kor.
Negyed sorsjegyek 484, 505, 12712, 23232, 54754, 58555, 78333	Nyolcad sorsjegyek 4224, 19757, 21061, 46946, 50650, 74147, 70111, 90494
40 kor.	20 kor.

A napenkénti húzások eredményei félórán-
ként láthatók kirakatainkban.

Kiss Károly és Tsa

a magy. kir. osztálysorsjáték
főelárúsító helye.

Központ: Erzsébet-körút 19. sz

Legszerencsésebb

sorsjáték az országban!

POLOSKA

IRTAS GOZZEL JÓTALLASSAL
1 szoba 8 kor butorral 10 kor.

DITRICHSTEIN KERTESZ UTCA 18

Elvezet egy jó Phonograph v. Gramophont hallgatni.

Családok részére a legkellemesebb szórakozás!
Vendéglők-ben kitünő mulattató és jövedelmi forrás, mert Automata (pénz-
bedobó) készüldékekkel is kaphatók.
Csakis elsőrendű gyártmányt ajánl már 6 frt 50 krtól kezdve

RÉVÉSZ GYULA és Tsa cég hangszerszállója Bpest, IV., Múzeum-körút 19/s.
Uj! Odeon lemezek mindkét oldalt felvéve! Uj!
Hengerek és lemezekben a legújabb műsor!
Képes árjegyűk ingyen és bérmentve.

